

AMBIS vysoká škola, a. s.

Katedra bezpečnosti a práva

Vliv sociálně vyloučených lokalit na územní bezpečnost

Bakalářská práce

Autor: Sára Korecová

Bezpečnostní management v regionech, zaměření
kriminalistika a kriminologie

Vedoucí práce: Ing. Jana Pupíková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a v seznamu uvedla veškerou použitou literaturu.

Svým podpisem stvrzuji, že odevzdaná elektronická podoba práce je identická s její tištěnou verzí, a jsem seznámena se skutečností, že se práce bude archivovat v knihovně VŠ AMBIS a dále bude zpřístupněna třetím osobám prostřednictvím interní databáze elektronických vysokoškolských prací.

V Trnové dne 19. 4. 2021

.....*Konecova*.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování Ing. Janě Pupíkové, Ph.D., za cenné rady, doporučení a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Taktéž bych chtěla poděkovat panu Vladimíru Meluzínovi a paní Markétě Magdaléně Fridrichové za vstřícnost, ochotu a pomoc při získání potřebných informací a podkladů.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2020/2021

Studentka:	Sára Korecová
UČO:	39155
Program:	Bezpečnostní management v regionech
Studijní obor:	Bezpečnostní management v regionech
Téma:	Vliv sociálně vyloučených lokalit na územní bezpečnost
Topic:	Influence of Socially Excluded Localities on Territorial Safety
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Jana Pupíková, Ph.D.
Cíl práce:	Cíl práce: Cílem práce je analyzovat sociálně vyloučené lokality a charakterizovat jejich rysy. Na základě výzkumného šetření zhodnotit celkové dopady těchto lokalit na bezpečnost vybraného územního celku. Následně navrhnout možná opatření na zvýšení bezpečnosti daného území.

Charakteristika práce: Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce bude zaměřena na terminologii řešené problematiky, charakteristiku sociálních lokalit, sociálních skupin a jejich dopad na bezpečnost. Vysvětlení pojmu sociální vyloučení. V této části bude také provedena rešerše literatury. V praktické části bude provedeno dotazníkové šetření cílené na veřejnost a jejich povědomí o sociálně vyloučených lokalitách a osobách v daném území, a dále na sociální pracovníky věnující se této problematice. Vyhodnocení těchto dotazníků, obsahová analýza dokumentů a map, komparace řešené problematiky napříč vybranými kraji. Výstupy z výzkumného šetření budou východiskem pro návrh opatření s cílem zvýšit bezpečnost na daném území.

Metody práce: Bakalářská práce bude založena na analýze odborné literatury a právních předpisů včetně jejich rešerše. Dále v praktické části na vlastním výzkumu prostřednictvím bezpečnostní analýzy vybraného území a dotazníkového šetření, popřípadě dalších výzkumných metod, jakou je například SWOT analýza.

Přínos: Přínosem práce bude lepší pochopení souvislostí jednotlivých aspektů sociálního vyloučení a jeho dopadů na bezpečnost území. Informace zjištěné z praxe by mohly posloužit k řešení problémů se sociálně vyloučenými osobami.

Struktura práce:

1. Úvod a cíle práce

2. Teoretická část:

- Teoretický a právní rámec řešené problematiky

- Sociální vyloučení

- Charakteristika sociálně vyloučených lokalit

3. Praktická část:

- Výzkumné metody a zdroje dat

- Analýza sociálně vyloučených lokalit na vybraném území

- Zhodnocení dopadů sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost v území

- Návrh doporučení vyplývajících z výzkumu

4. Závěr

Základní prameny a odborná literatura:

ČADA, Karel a spol. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. Praha: GAC spol.,. 2015.*

VALACHOVÁ, Kateřina a Tomáš PŮSL. *Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněným zajištěním potřeby bydlení. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra. 2009. ISBN 978-80-254-4383-5.*

BROŽ, Miroslav, Petra KINTLOVÁ a Ladislav TOUŠEK. *Kdo drží Černého Petra. Praha: Člověk v tísni - společnost při České televizi. 2007. ISBN 978-80-86961-27-9.*

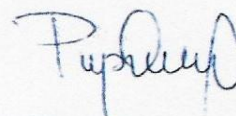
KOLEKTIV, BRIZOLIT. *Labyrintem zločinu a chudoby: kriminalita a viktimizace v sociálně vyloučených lokalitách. 1. vyd. Nakladatelství DOPLNĚK 2019, 2019. ISBN 978-80-7239-340-4.*

KUPKA, Petr a kol. *Metodika prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická, 2019. 2019.*

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016. 59 s.

Podpis studenta

Podpis vedoucího práce

Anotace

Tato práce se věnuje problematice sociálně vyloučených lokalit a jejich vlivu na územní bezpečnost. V teoretické části je provedena rešerše literárních zdrojů, které se vztahují k dané problematice sociálního vyloučení, vyloučených lokalit, diskriminace a etnicity. Je nastíněna taktéž historie a vymezen právní rámec v oblasti řešené problematiky. V teoretické části práce je taktéž provedena charakteristika sociálně vyloučených lokalit a jejich vliv na bezpečnost. Jsou zde charakterizovány skupiny sociálně exkludovaných a jejich rysy, popsána problematika Romů a jejich menšin z hlediska sociální exkluze. Následně je v praktické části provedeno dotazníkové šetření směřované na veřejnost a na odborníky a jejich povědomí o řešeném problému. Taktéž je provedena komparace s ostatními kraji napříč Českou republikou. Výstupy z výzkumného šetření jsou následně použity pro návrh opatření ke zvýšení bezpečnosti.

Klíčová slova

Sociální exkluze, sociálně vyloučená lokalita, sociální vyloučení, bezpečnost, kriminalita, Romská menšina

Annotation

This work deals with issue of socially excluded localities and their impact on territorial security. In the theoretical part, is performer search the literary sources that relate to the issue of social exclusion, excluded localities, discrimination and ethnicity. History is also outlined and the legal framework in the field of solved problematice is defined. In theoretical part of work, the characteristics of socially excluded localities and their impact on safet were are also performed. In this work, the group of the socially excluded and their features are characterized, and problems of Roma ethnicity, their minorities and social exclusion are described. In the partical part is subsequently conducted a questionnaire survey aimed to the public and experts and their awareness of this problém. It i salso made a comparison with other region across the Czech Republic. The results of the research survey are subsequently used to propose measures to increase safety.

Key words

Social exclusion, socially excluded locality, social exclusion, safety, crime, Roma minority

Obsah

Úvod.....	0
1 Teoretický a právní rámec řešené problematiky	2
1.1 Historie.....	2
1.2 Právní rámec.....	3
1.3 Sociální exkluze, příčiny, mechanismy.....	5
1.3.1 Romské menšiny	9
1.4 Sociálně vyloučená lokalita.....	11
1.4.1 Bezpečnost	12
1.4.2 Kriminalita	13
1.4.3 Prevence kriminality	14
1.5 Sociální služby	15
1.5.1 Agentura pro sociální začleňování	17
2 Zvolené metody zpracování	18
3 Analýza sociálně vyloučených lokalit na území města Sokolova.....	20
3.1 Sociálně vyloučené lokality.....	20
3.2 Sociální služby na území města.....	23
3.3 Dotazníkové šetření.....	24
3.3.1 Sociálně vyloučené lokality z pohledu odborníků	24
3.3.2 Sociálně vyloučené lokality z pohledu veřejnosti.....	31
4 Zhodnocení dopadů sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost v území.....	41
4.1 Komparace napříč vybranými kraji v České republice	44
5 Návrh doporučení vyplývajících z výzkumu	47
Závěr	49
Seznam použité literatury.....	52
Seznam obrázků, tabulek a grafů	56
Seznam zkratk	58
Přílohy	59

Úvod

Nezaměstnanost, nízká kvalifikace a nízké příjmy pramenící z chudoby, sociálního vyloučení a neschopnosti dosáhnout na služby, které jsou poskytovány široké veřejnosti, souvisejí s kriminalitou a mnoha dalšími sociálně nežádoucími, někdy také nazývanými patologickými, jevy a vedou k segregaci (například rasové nebo etnické) ze společnosti a následné nemožnosti zapojení se zpět do běžného života. Problém, který přetrvává už několik desetiletí a otázka vyloučení ze společnosti je stále velice aktuální a mezi mnohými velice řešeným tématem. Proto se i tato bakalářská práce, jak je už z jejího názvu patrné, věnuje sociálnímu vyloučení, sociálně vyloučeným lokalitám a dopadům vyloučení exkludovaných osob na společnost a bezpečnost. Právě zbytkem (majoritou) společnosti jsou tyto osoby nazývané jako nepřizpůsobivé, problémové a jsou vnímány negativně. Pod pojmy sociální vyloučení či sociálně vyloučená lokalita si veřejnost představí jen špatné, negativní chování, které je připisováno většinou jen Romským menšinám, ačkoliv ne vždy se musí jednat jen o Romské etnikum.

Tato bakalářská práce proto si dává za cíl analyzovat sociálně vyloučené lokality, sociální exkluzi a charakterizovat jejich rysy. Snaží se nastínit tuto problematiku, která je širokou veřejností vnímána negativně a má vážný dopad na bezpečnost jak na lokální úrovni, tak také na celorepublikovou bezpečnost. Výstupem práce je pak snaha o navržení možných opatření ke zmírnění sociálního vyloučení a zvýšení bezpečnosti daného území.

Pro tuto bakalářskou práci bylo vybráno území města Sokolov, kde se vyskytuje mnoho problémových a sociálně vyloučených osob. Obyvatelstvo na některé výše uvedené patologické jevy nahlíží velice špatně a vidí v tom až nutnost tuto problematiku řešit. Z pohledu sokolovského obyvatelstva s tím nikdo nic nedělá, nikdo se těmito problémy nezabývá. A právě to bylo důvodem, proč bylo toto město vybráno do bakalářské práce zabývající se sociálním vyloučením a segregovanými lokalitami.

Bakalářská práce se dělí na dvě větší části. Teoretickou a praktickou část. Teoretická část nastiňuje historii a právní rámec této problematiky. Následují pak podkapitoly zabývající se sociální exkluzí, příčinami a mechanismy, romskými menšinami a problematikou, která souvisí se sociálním vyloučením. Dále se práce snaží přiblížit sociálně vyloučené lokality a jejich souvislost s bezpečností a kriminalitou v těchto oblastech, včetně problematiky sociálních služeb a jejich role v rámci sociálního začleňování. Úvod praktické části je věnován zvoleným metodám zpracování. Tato kapitola popisuje, jaké metody a jaký postup byl použit v této práci

k řešení problematiky sociálního vyloučení a bezpečnosti v Sokolově. Následuje kapitola, která prostřednictvím stávajících Situačních analýz města Sokolov a statistických údajů Českého statistického úřadu zanalyzovala sociálně vyloučená místa, která se v Sokolově nacházejí, včetně jejich popisu, dislokace a odlišností. Dále byla provedena analýza sociálních služeb a organizací působících na území města, které pomáhají osobám ze sociálně exkludovaných lokalit. V návaznosti na vyhodnocení dotazníkového šetření, cíleného na veřejnost a jejich podvědomí o sociálně vyloučených lokalitách a osobách v daném území, i na sociální pracovníky věnující se této problematice, a na zjištěné informace vyplývající z analýz bylo provedeno zhodnocení dopadů těchto vyloučených lokalit na bezpečnost. Návrhy možných řešení a opatření, které by mohly zmírnit či odstranit tyto problémy, lze nalézt v kapitole návrh doporučení vyplývajících z výzkumu.

1 Teoretický a právní rámec řešení problematiky

Pro pochopení a uvedení do problematiky, je potřeba vymezit vybrané pojmy v této oblasti problematiky, což je základem k přesnému a jednotnému popisu stavů.

1.1 Historie

Termín sociální exkluze (nebo též sociální vyloučení), začal být používán především už v době, kdy společnost přecházela od průmyslové (industriální) společnosti, kdy hrubá síla, využívána k práci, byla nahrazena stroji. V této době se také posilovala sociální soudržnost. Přechod k postindustriální společnosti s sebou ale přinesl zájem o vzdělanost – z toho začaly pramenit některé problémy, protože čím vyšší vzdělání, tím lepší pozice, se kterou souvisí i lepší finanční ohodnocení. Jinak řečeno, ten, kdo má více peněz má i více možností. Z toho ovšem plynou určité sociální nerovnosti. (Keller, 2014, s. 7)

S exkluzí je možné se setkat už v historii, ve všech společnostech a kulturách. Vědci zjišťují, že není jednotný termín, který by vystihl dlouhodobé postavení občanů na okraji společnosti. I přesto, že povětšinou je základním rysem těchto osob chudoba, odborníci přišli na to, že chudoba označuje pouze jakýsi materiální nedostatek, ale nepopisuje, proč jsou tito lidé na okraj společnosti odsouváni (Brož, 2007, s. 6). Poprvé s tímto pojmem (konceptem) se lze setkat v šedesátých letech dvacátého století, v Evropě, přesněji řečeno ve Francii (Růžička, 2014, s. 120), kdy se tak označovaly osoby, které stály mimo systém sociálního zabezpečení (nebyl jim umožněn přístup ke službám ani finančním, jednalo se v té době o neschopnost dosáhnout na dávky od státu). Tento pojem se dříve používal k označení obyvatel, kteří žili na okraji společnosti, byli odříznuti od příležitosti na práci, ubytování. Pojem se postupně šířil dále, do ostatních evropských států.

Dříve sloužilo sociální vyloučení k zachování určité soudržnosti a celistvosti systému, kdy osoby či skupiny, vykazující deviantní chování, byly vykázány ze společnosti. Jednalo se vlastně o jakýsi nástroj sociální kontroly. Je třeba ale říct, že se tak dělo na základě určitých domněnek či spekulací a šlo o určitou preventivní funkci. V minulosti bylo toto pojetí považováno za žádoucí, oproti tomu v dnešním demokratickém státě je považováno jako nežádoucí, s negativními dopady na bezpečnost a morálku všech obyvatel.

Negativní dopady jsou chápány tak, že na základě těchto negativních problémů dochází k oslabování soudržnosti a solidarity státu. Dnes zahrnuje i další jevy a příčiny, které jsou se sociálním vyloučením spojené a postupně se tento fenomén stává součástí politiky Evropské unie, která tak reaguje na společenské nerovnosti a musí zajistit bezpečnost.

1.2 Právní rámec

V České republice, v právním řádu, doposud chybí úprava, která by se zaměřovala výlučně na sociální vyloučení, vyloučené lokality, diskriminaci a etnicitu. Proto je toto vymezení velmi složité a je nutností na něj pohlížet ze širšího pohledu. Česká republika je členem Evropské unie (EU) a Rady Evropy. Evropská unie zavazuje všechny členské země, spolu s Českou republikou, k dodržování mezinárodněprávních smluv o lidských právech. V tomto směru je republika povinna zajistit všem, bez rozdílu, politická, občanská, sociální a kulturní práva a měla by zamezit diskriminaci a rozdělování lidí (někdy nazývána jako segregace) dle jejich postavení ve společnosti, nebo kulturním charakteristikám (gendru) (Veselá, 2009). Při zasedání Evropské rady bylo zmíněno, že chudoba a sociální vyloučení je potřeba řešit a vyzvala členské státy ke zmírnění chudoby a k boji proti chudobě. Na základě toho roku 2007 přijal Evropský parlament usnesení, kde vyzdvihuje, že *„posílení sociální soudržnosti a odstranění chudoby a sociálního vyloučení se musí stát pro Evropskou unii politickou prioritou. Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1098/2008/ES ze dne 22. října 2008 byl rok 2010 vyhlášen Evropským rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení“* (Veselá, 2009, s. 7). Na základě tohoto rozhodnutí zavazuje všechny členské státy, tedy i Českou republiku, zabývat se tématy například *„zajištění rovného přístupu k vhodným zdrojům a službám včetně přiměřeného ubytování a zdravotní a sociální ochrany, vyřešení problému diskriminace, podpora začleňování etnických menšin do společnosti a podpoře integrovaných přístupů aktivního začleňování“* (Veselá, 2009, s. 7). Dalším důležitým dokumentem je pak vyhláška ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Jedná se o určitý nástroj, který snižuje, nebo by měl snižovat ohrožení etnika a tím i snižovat sociální problémy. Na základě tohoto dokumentu má každý právo na přístup k jemu přiměřenému bydlení (vyhláška č. 120/1976 Sb.).

Nyní je třeba se věnovat České republice a jejímu právnímu řádu. Ústava¹ (čl. 10) stanovuje právo na bydlení a Listina základních práv a svobod (čl. 3)² zakazuje diskriminaci (dle rasy, barvy pleti, jazyka nebo příslušnosti, ke které se hlásí). Následuje pak článek 24, který ukládá, že příslušnost k národnostní nebo etnické skupině nesmí být nikomu na újmu.

Státní sociální podpora je pojem, který představuje určitou peněžitou částku, poskytovanou státem, skupině lidí, kteří ji potřebují k zajištění životního a existenčního minima. Státní sociální podpora, upravena zákonem o státní sociální podpoře (zákon č. 117/1995 Sb.), poskytuje příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné, přídavek na dítě a rodičovský příspěvek. V této práci je podstatný příspěvek nazývaný jako životní a existenční minimum upraven zákonem o pomoci v hmotné nouzi (zákon č. 111/2007 Sb.) a je poskytován lidem, kteří jsou zasaženi chudobou, jsou vyloučeni ze společnosti, nebo jim takové vyloučení hrozí. Jde o jakýsi nástroj státu k potírání šíření chudoby, ve formě dávek, kdy stát přispívá občanům penězi. Jedná se o výkon státní správy, výkon je pak delegován na příslušné místní úřady práce, které vydávají dávky osobám. Tento zákon kromě finanční podpory poskytuje i pomoc sociální, založenou na sociálním styku – poradenství a informační činnost, která je vykonávána především obcemi s rozšířenou působností vykonávanou prostřednictvím sociálních služeb – sociálních pracovníků. Životní a existenční minima jsou minimální uznané hranice příjmů k zajištění své obživy a základních lidských potřeb. Tato dvě minima lze nalézt ve výše zmíněném zákoně o státní sociální podpoře, kde jsou uvedeny dávky na dítě a porodné ve složitých situacích lidem ze sociálně vyloučených lokalit (Jonášová, 2013).

Výše bakalářská práce uvedla základní právní úpravu. Nyní je namístě zmínit ještě dva důležité dokumenty, kterými jsou dvě strategie. První je Strategie proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020 (Strategie proti sociálnímu vyloučení, 2015) zaměřující se na boj proti sociálnímu vyloučení. Snaží se co nejvíce zmírnit problémy společnosti v oblasti sociálního vyloučení. I přesto, že podle výzkumu (Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, 2015) žije na území České republiky mezi 95 000 – 115 000 osob sociálně vyloučených, se republika, v porovnání s ostatními státy Evropské unie, řadí mezi státy s nižší mírou ohrožení chudobou a sociálním vyloučením. Strategie přináší cíle, které by měly být klíčovým pro stát (vládu) a pro základní a vyšší územně samosprávné celky. A aby tyto (obce a kraje) zaměřovaly svoji činnost na oblasti, které jsou nazývané jako sociálně vyloučené lokality. Strategie mimo jiné poukazuje na to, že stát by měl těmto lidem pomoci z hlediska státní politiky tak, aby odstraňoval bariéry, které jim

¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

² Usnesení č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

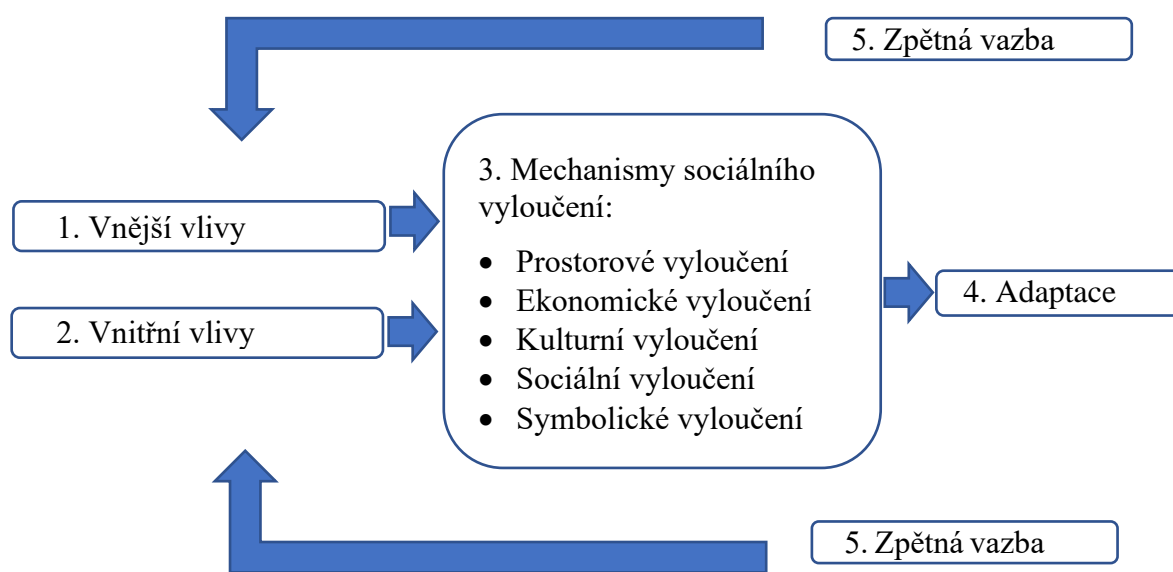
brání se začlenit do společnosti. Druhým dokumentem je Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 (Strategie prevence kriminality v České republice, 2016) usiluje o eliminování sociálních střetů a nerovností tím, že proti sobě budou stát prvky represe (potrestání, trest) a prvky prevence. Klade také důraz na řešení všech problémů a problému v sociálně vyloučených lokalitách, potírat mj. zločin a zajišťuje informovanost samosprávných celků a občanů. Mezi další cíle patří boj proti lichvě, ochrana obětí, které se stali oběťmi trestného činu. Strategie prevence kriminality podává přehled o aktuální situaci a poukazuje na cíle, na které je třeba se zaměřit. Konkrétní úkoly jsou pak stanoveny v Akčním plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 (2016). Tento dokument se ovšem zabývá jen obecnou kriminalitou. Do obecné kriminality lze zařadit takovou kriminalitu, kdy na základě ní veřejnost vnímá bezpečnost (to, jak se cítí). Zabývá se také složkami a jejich prací (Policíí České republiky a na místní úrovni obecní policií). Nejdůležitější trestné činnosti, jako jsou například terorismus, drogová kriminalita, aj., jsou upravovány specifickými dokumenty, které se vztahují k určitému druhu trestné činnosti. Příkladem je Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020, Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020, Strategie romské integrace do roku 2020, aj.

1.3 Sociální exkluze, příčiny, mechanismy

Existuje řada definic a konceptů sociálního vyloučení, v rámci této práce postačí tato obecná definice sociálního vyloučení (exkluze). „*Sociálním vyloučením (exkluzí) rozumíme proces, kdy jsou jednotlivci či celé skupiny vytěsňovány na okraj společnosti a je jim omezován nebo zamezen přístup ke zdrojům, které jsou dostupné ostatním členům společnosti. Mezi tyto zdroje řadíme především zaměstnání, bydlení, sociální ochrana, zdravotní péče a vzdělání.*“ (Brož, 2007, s. 6).

Exkluze (vyloučení) je důsledkem nízkých příjmů a s tím související chudoby, nízké vzdělanosti osob. Tito jedinci jsou „odsunuti“ na okraj společnosti a není jim umožněno se zapojit do ekonomických ani politických aktivit, jako zbytku společnosti. Osoby nemají přístup do služeb a mají nízké možnosti pro vzdělání. Proto lze vidět mezi mladistvými mnohdy jen základní vzdělání. Po vzoru rodičů nemají zájem o vzdělání, objevuje se u nich stále častější záškoláctví a neochota se učit novým věcem.

Vyloučení vede také k tomu, že se takovéto osoby nedovedou znovu začlenit do běžného života a dochází buď ke zmíněné exkluzi, či marginalizaci³. Rozdíl mezi marginalizací a exkluzí lze spatřit v tom, že sociálně vyloučené osoby jsou téměř vyloučeny společností a nemohou se podílet na společenském životě. Existují osoby či skupiny osob, které jsou více ohroženy stát se sociálně vyloučenými. Mezi více ohrožené osoby exkluzí lze zařadit například ty, které mají nedostatečné vzdělání, patří do skupiny nezaměstnaných, osoby trpící závislostí (drogovou), imigranty, příslušníky různých menšin (rozdílná etnicita, náboženská orientace) a v neposlední řadě osoby, které se ocitly nějakým způsobem v určité, pro ně těžké životní situaci a nedokážou s tímto bojovat. Příčiny jednání a příčiny exkluze se rozlišují na vnější a vnitřní vlivy. Pro lepší pochopení z výzkumu, Kdo drží Černého Petra (Brož, 2007), je potřeba si uvést schéma (Obrázek 1), které celý koloběh od samého začátku (zadlužení) až po sociální vyloučení ilustruje. Je potřeba zmínit, že sociální exkluze je multidimenzionální, což znamená, že zmíněné vnější a vnitřní příčiny neboli vlivy se objevují v lidském životě a nejsou to jen příčiny materiální povahy.

Obrázek 1 - Schéma sociálního vyloučení (zpracováno dle Brože, 2007)

Vnější vlivy jsou takové, které osoby vyloučené ze společnosti či skupiny nemohou nikterak ovlivnit svým vlastním jednáním, jsou tedy na jejich jednání nezávislé. Jedná se o podmínky společnosti, které mají vůči těmto vyloučeným osobám. Do této oblasti lze zařadit například trh

³ Proces vyloučení, kdy určitá skupina je vytlačována na okraj společnosti a může se podílet jen z části na společenském životě

práce, sociální politiku státu a v neposlední řadě do vnějších vlivů patří i diskriminace z důvodu rasy, etnicity, národnosti, aj. (Brož, 2007, s. 8).

Naproti tomu existují vnitřní vlivy (příčiny), které jsou výsledkem chování konkrétních osob, vyloučených ze společnosti, ale které mohou svým vlastním jednáním buď způsobovat své vlastní postavení, nebo posilovat své vyloučení ze společnosti a toto postavení také mohou samy ovlivnit. Příkladem mohou být určité návyky – pracovní – k zajištění obživy, a to především při dlouhodobé nezaměstnanosti, s tím související i neschopnost hospodařit s financemi, nedostatečná motivace k řešení těchto problémů. (Brož, 2007, s. 9)

Exkluze je tzv. vícerozměrná a je třeba zdůraznit, že mechanismy se vzájemně integrují. Mechanismem lze chápat jakýsi proud, to, jak se celková společnost vyvíjí. Do mechanismů se řadí „*ekonomické, kulturní a sociální, symbolické, politické a prostorové vyloučení*“ (Brož, 2007, s. 9). Prostorové vyloučení je to nejviditelnější – polohově segregované, například na okraji města, nebo se může jednat o jednotlivé budovy. Žije zde více rodin, které se vyznačují stejnými znaky, nízkou kvalitou života, nízkými příjmy. Nejedná se ale o jakýsi předěl „přehrazení“, katastrálně nejsou tedy vymezené, ale jde o území, o pomyslné hranice, které mezi společnostmi a na daném území jsou a obyvateli tohoto území jsou považovány za území sociálního vyloučení. Posledním, nejviditelnějším projevem sociálního vyloučení, je vyloučení prostorové. Jak už sám název napovídá, jedná se o vyloučené prostory – určité lokality vyznačující se velmi nízkou kvalitou bydlení, ve kterých se sdružují sociálně vyloučení lidé ze společnosti. Takovéto lokality jsou označovány jak mezi odborníky, tak i veřejností za ghetta⁴, či sociálně vyloučené lokality. Zde je nutné zmínit, že sociálně vyloučená lokalita je „*geograficky vymežitelnou oblastí, kde dochází ke koncentraci osob ohrožených sociálním vyloučením*“ (Černý, 2006, s. 39). Je třeba zmínit, že lidé se v tomto prostředí ocitají v důsledku ekonomického vyloučení. Je také třeba říci, že život v takové vyloučené lokalitě přináší, ač se to možná nezdá, vysoké finanční náklady, a to jak pro místní samosprávu, tak i státní správu. Tento fenomén je také velice zatěžující pro samotné obyvatele, na základě kterých pak může docházet taktéž ke konfliktům, tak i pro stát jako celek.

Ekonomickým vyloučením je neschopnost se dostat k finančním zdrojům. Jedná se o dlouhodobou nezaměstnanost, chudobu a nízké příjmy. Samotná nezaměstnanost může být následkem i zadlužení či určitou diskriminací, kdy segregované a problémové jedinci často špatně seženou dlouhodobé zaměstnání. (Kolektiv BRIZOLIT, 2018, s. 51). Jedinci se pak

⁴ Ghetto – část města, kde žijí lidé stejné národnosti, rasového původu apod.

orientují na šedou ekonomiku a jsou závislí na peněžních dávkách. Tito lidé jsou také závislí na sociálních dávkách, v našem státě upravených v zákoně o státní sociální podpoře (zákon č. 117/1995 Sb.). Vyloučení na základě vyznání – například u Romů, o kterém pojednává kulturní vyloučení. I zde se střetávají vnější a vnitřní vlivy – nejviditelněji ve vzdělání. Jedná se například o přesouvání romských dětí do speciálních škol. A na straně druhé je výrazné nízké vzdělání v těchto rodinách, mezi rodiči, které vede k nedostatečné motivaci v docházení do školy a učení se (Toušek, 2007, s. 12). Předposledním je vyloučení sociální, které je velice podobné jako kulturní. Lidem je odepřen přístup k základním službám a interakcím. Sociální vyloučení lze pochopit i tak, kdy proti sobě stojí na jedné straně stojí jedinec či skupina ze sociálně vyloučené lokality a na straně druhé je zbytek obyvatel území. Se sociálním vyloučením souvisí vyloučení symbolické. Toto vyloučení spočívá v tom, že společností jsou vyloučené osoby nazývány jako nepřizpůsobiví občané. (Toušek, 2007, s. 13)

Adaptace je pak přizpůsobování se a reakce na výše zmíněné. Reakce na vnější a vnitřní vlivy, adaptace na místo, kde tyto osoby žijí, přizpůsobování se takovému místu. A takovéto přizpůsobení se s sebou dále přináší jiné příčiny a vlivy sociálního vyloučení. Lze tedy říct, že je to stále se opakující, nikdy nekončící koloběh.

Vyloučení se může projevovat také tzv. odsunutím osob do ghett nebo částí měst a obcí, které obývají sociálně vyloučení a mezi lidmi (zbytkem společnosti) jsou brána jako nebezpečná a takováto místa připisována často Romům (etnickým menšinám) a narkomanům. Mnoho obyvatel České republiky si myslí, že za sociálními problémy stojí vždy jen zmíněné skupiny a nepřipouští si, že by mohlo jít i o problémy sociální (například nerovnosti, určitá hierarchie).

Na sociální exkluzi existují tři různé pohledy či rozlišení těchto problémů, jednotlivé typy se liší jak chováním skupiny vůči okolí a chováním uvnitř sociálně vyloučené lokality, liší se i vlivy, které tyto osoby dostaly do exkluze, nebo tím, zda si toto postavení zavinily samy nebo z důvodu jejich etnického vyznání, kvůli kterému nejsou společností přijímány a jsou odsunuty na okraj společnosti. Jedná se o redistribuční, etický a integrační pohled. Je na místě si uvést a vysvětlit tyto jednotlivé typy. Redistribuční pohled se zaměřuje na osoby, které žijí v chudobě. Zaměřuje se na vlivy, na základě kterých se tyto lidé ocitají v chudobě. Příkladem mohou být nerovnosti v celé společnosti. Dalším je etický pohled, který vyzdvihuje postavení a chování různých etnických menšin uvnitř sociálně vyloučených lokalit a sociálních skupin, jejich kriminální chování. Posledním je integrační pohled, který chápe sociální vyloučení jako vyloučení z trhu práce a následnou neschopnost zajištění peněz a placení závazků vůči státu.

1.3.1 Romské menšiny

Je potřeba se pozastavit u skupiny, která je často považována za problematickou skupinu. Sociální vyloučení nepochybně také souvisí s těmito etnicitami, ale ne vždy platí, že jsou to jen Romové, kteří páchají kriminalitu, žijí v sociálně vyloučených lokalitách a mají podíl na zhoršení bezpečnosti v určité lokalitě. V dnešním světě, mezi lidmi, panují určité představy, že když se řekne sociální vyloučení a sociálně vyloučené lokality, například sídliště Chánov ve městě Most, představí si pod těmito pojmy ihned Romy a jejich území, kde bydlí, sdružují se apod. Společnost je bezhlavě hned řadí do problémové skupiny a nenahlíží na problém exkluze a na menšiny z širšího hlediska a objektivně, ale spíše subjektivně. Je to pro ně někdo, kdo je na okraji společnosti, kdo může za zhoršení bezpečnosti a kriminality. Ovšem ne vždy tomu tak je.

Mezi obyvatelstvem se namísto slova Rom uchytilo hanlivé označení – cikán. Romskou menšinu lze pojmut jako skupinu lidí, která vyznává stejné kulturní principy, řadí se do menšiny a odlišuje se od okolí ať už způsobem života, jazykem nebo barvou pleti. Dle Listiny základních práv a svobod (usnesení č. 2/1993 Sb.) a zákona o právech příslušníků národnostních menšin (zákon č. 273/2001 Sb.) se jedná o občana hlásícího se k romské menšině. Mezi veřejností jsou sociálně vyloučené lokality a sociální vyloučení považována „především jako problém přítomnosti etnicky odlišné populace v majoritním prostředí, nikoliv pouze jako problém přítomnosti extrémně chudých vrstev ... názory veřejnosti se často opírají o kusé nebo zcela nepravdivé informace, které se často zakládají na zkresleném nebo předpojatém vidění problému“ (Gabal, 2008, s. 5 a 10). Bohužel jsou témata sociálního vyloučení přiřazována v mnoha případech Romům, ale ve skutečnosti se to netýká jen Romů. Není pravdou, že všichni vyznávající toto etnikum by byli Romové a žili ve vyloučených lokalitách, i přes to, že tyto lokality jsou mezi společnostmi označovány jako romské. Dle Listiny by nikomu neměla být na újmu jeho národnostní nebo etnická příslušnost. A tak by se k tomu měl stát stavět. Stát a státní orgány by měly ke každému přistupovat individuálně.

Velká část Romů je postižena chudobou, vyloučením na okraj společnosti nebo je ohrožena vyloučením. A řadí se mezi jednu z nejohroženějších skupin v naší společnosti (Šimíková, 2003, s. 56 – 57). V některých případech jsou neprávem odsouváni na okraj společnosti a není jim umožněn přístup ke vzdělání a ke službám. Problémem romských menšin se zabývá Strategie romské integrace do roku 2020 (2015), která se naopak snaží vymezit cíle a kroky

k tomu, aby se etnikum začleňovalo do společnosti a ubývalo tak sociálních nerovností a problémů mezi společnostmi a zmiňovanými Romy. Samotné začleňování je tedy proces, kdy sociálně exkludovaným je umožněno se zapojit do života (ekonomického, sociálního i kulturního). Strategie se snaží integrovat Romy a odstraňovat či alespoň utěšňovat rozdíly mezi majoritou a minoritou, vyrovnávat rozdíly ve vzdělání, bydlení, zaměstnání. A na straně druhé se snaží pracovat i se společnostmi a utvořit jí ucelené vědomí o této menšině.

Důvody, které mohou za vyloučení, je mnoho. Samozřejmě se, jak bylo uvedeno, člení na vnější a vnitřní a mohou se stát komukoliv, ale pro tuto kapitolu postačí jen některé z nich. Jedná se o problematiku zaměstnání, a s tím spojené bydlení a vzdělání.

Klíčovým faktorem u vyloučení minority je nezaměstnanost, především ta dlouhodobá, kdy osoba je více jak jeden rok nezaměstnaná. Nezaměstnanost dlouhodobá má velmi nepříznivý dopad na společnost, ale i pro jedince, kteří jsou bez zaměstnání. Dlouhodobě nezaměstnaná osoba pak přináší řadu problémů společnosti i vládě, z hlediska finančního charakteru, protože se objevují náklady na vzrůstající počet osob, které nepracují. Romské minority mnohdy nemají pracovní návyky, či mají práci příležitostní (občasnou), jsou závislé na sociálních dávkách nebo z výdělků šedé ekonomiky. Jeden z hlavních důvodů, proč tomu tak je, je ten, že zaměstnavatelé je odmítají kvůli jejich nedostatečné kvalifikaci a nízkému vzdělání, které častokrát nemají buď dokončené nebo dokončili jen základní vzdělání. O moc lépe na tom nejsou ani děti Romů. Je to z jednoho prostého důvodu, nemají vzor od svých rodičů, rodiče je mnohdy přehlížejí. U dětí už v brzkém školním věku je stále častá absence a záškoláctví, neplní domácí přípravu a zaměřují se – po vzoru rodičů – k menším krádežím. Takovéto děti, stejně jako jejich rodiče, nedokončí školu nebo mají jen základní vzdělání. Se špatným vzděláním, nezaměstnaností a neschopností dosáhnout na finanční obnos se ocitají na pokraji chudoby. V tomto bodě je potřeba se pozastavit, protože chudobu nelze zaměňovat s pojmem sociální exkluze. Romové se ocitají v chudobě kvůli jejich špatnému postavení na trhu, z důvodu jejich špatné kvalifikace, nepravidelného docházení do zaměstnání, kdy nemají peníze a jsou závislí na dávkách (na životním minimu), kdežto sociální exkluze (vyloučení) je proces, kdy jsou jednotlivci nebo skupiny vylučováni ze společnosti a nemají možnost přístupu ke zdrojům sociálním, politickým a ekonomickým. Bydlení, které je opět spojeno s nedostatečnými finančními možnostmi, nízkým vzděláním a chudobou. Jedná se ale o nejviditelnější znak ve společnosti, kdy Romové obývají staré, opuštěné státní budovy, častokrát prostorově segregované (oddělené) od zbylé části populace. Lokality se vyznačují například špatnými životními podmínkami, kriminalitou a společenskými problémy.

1.4 Sociálně vyloučená lokalita

Sociálně vyloučené lokality jsou označovány jako místa obývaná lidmi, kteří jsou nějakým způsobem poznamenáni exkluzí a koncentrují se v určitém místě. Takovými místem mohou být ulice, dům či opuštěné domy, městská čtvrť. Vyznačují se chudobou, špatným sociálním zázemím a s tím souvisejícími špatnými hygienickými podmínkami, velmi špatnou kvalitou bydlení a nemožností „dosáhnout“ na služby, které jsou všem obyvatelům poskytovány. V těchto lokalitách lze nalézt mezi obyvateli řadu rizikových forem chování, které je pro dané území a stát rizikové, co se týče především bezpečnosti a také je nepotřebné. Příkladem může být vysoký podíl kriminality, alkoholismu a narkomanie. Mezi společností a odborníky je toto místo, jak bylo výše zmíněno, označováno jako ghetto nebo také místo problémové a je společností vnímáno negativně. Většinou jsou sociálně vyloučené lokality přičítány Romům nebo etnickým menšinám. To ovšem není pravidlem, jak jsme si v předchozí kapitole uvedli – do těchto lokalit se může dostat kdokoli. Jedinci přijdou o zaměstnání, nové si nenajdou (například kvůli nízké odbornosti), začnou například krást. Společnost je odmítá přijmout, a tak se dostávají na okraj společnosti – stěhují se do sociálně vyloučených lokalit.

Toušek (2007, str. 14-15) rozděluje vyloučenou lokalitu na následující kategorie. Dvě z nich vždy stojí proti sobě. Jedná se, na jedné straně, o zmiňované ghetto, zde dochází k segregaci⁵ a na straně druhé o etnickou enklávu. Nazývána jako residenční lokalitu, která je odlišná od svého okolí. V další kategorii pak naproti sobě stojí citadela, kde žijí ekonomicky bohatí občané, a proti stojí slum, kde je naopak ekonomický status nízký, občané a ti, kteří se sem dostanou, jsou zde nedobrovolně, ne kvůli svému například náboženskému vyznání, ale kvůli chudobě.

Je třeba podotknout, že k tomu, aby se člověk stal sociálně vyloučeným, je třeba několik faktorů. Takový člověk nemá přístup k základním potřebám. Mezi tyto problémy, bránící přístup k základním potřebám a službám, je možné zahrnout například nízkou úroveň vzdělání, nedosažení na trh práce a následnou neschopnost finančního zabezpečení. Omezení kontaktu s rodinou, s okolím, s politickým životem a v neposlední řadě k řadě také problémy například se zadlužením a nemožností splácení takového závazku z důvodu nedostatečných financí.

⁵ Segregace – rozdělení lidí. V tomto případě sociální segregace – rozdělení lidí dle jejich sociálního postavení.

Na základě provedené Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR (Čada, 2015), bylo zjištěno, že od roku 2006 se počet vyloučených lokalit zdvojnásobil a počet osob, které v těchto lokalitách žijí, se zvýšil až o polovinu. Po zaměření se na jednu sociálně vyloučenou lokalitu, lze spatřit pokles z 271 osob na 188 osob. Děje se tak proto, že tyto (dříve) větší lokality se rozpadají do menších celků, s počtem do dvaceti osob. Tyto lokality mají pak horší dostupnost služeb a infrastruktury. Analýza také poukázala na to, že oproti roku 2006 už netvoří Romové většinové obyvatelstvo těchto lokalit, ale že se zde stále více objevují osoby postižené chudobou, nezaměstnaností, zadlužeností.

Sociálně vyloučenou lokalitou lze definovat tedy jako prostor s koncentrací osob, které mají společné znaky sociálního vyloučení a zbytkem společnosti jsou označovány jako „problémové“ (Čada, 2015, s. 14)

Pokud se zobecní výše zmíněné problémy, lze konstatovat, že člověk, který čelí problémům nízké kvalifikace, nízkých příjmů, špatného ubytování a s tím spojené nezaměstnanosti a například i rozpadu rodiny, se ocitá v sociálním vyloučení. Jednotlivé problémy jsou provázané a defacto bez vzdělání nemůže získat kvalitní práci a s tím samozřejmě spojené další podstatné a důležité věci v životě. Jedná se o „začarovaný“ kruh, ze kterého se tyto osoby těžko dostávají a spíše naopak propadají těmto problémům.

1.4.1 Bezpečnost

Slovo bezpečnost je samo o sobě velice obsáhlým pojmem, kterému bývá přisuzován různý význam. Bezpečnost je velice významná pro jedince. Každý se potřebuje cítit bezpečně a nikým neohrožen ve svém životě. Dle Maslowovy hierarchie potřeb (Mikšík, 2007) potřeb se jedná o druhou nejvíce vyžadovanou potřebou.

Obecná definice bezpečnosti pojednává o určitém stavu, kdy se daný subjekt (v tomto případě osoba) necítí být ohrožen z hlediska své existence. Necítí, že by byly ohroženy jeho zájmy a hodnoty. Bezpečnost lze rozdělit na vnější a vnitřní. Vnější bezpečnost nutno chápat jako určitou připravenost a schopnost subjektu odolávat působení, které přichází zvenčí (například z okolních států, směrem k České republice). Zabývá se tedy vnějším ohrožením a použitím prvků k odvrácení. Vnitřní bezpečnost je stav, kdy prvek dokáže odolávat určitému nebezpečí (na území, v lokalitě).

Bezpečnost všech osob ve společnosti, osob žijících na území republiky vůči obyvatelům vyloučených čtvrtí, je výsledkem státní politiky, kdy tato politika, v demokratickém právním státě by měla zabezpečovat svobodu života, mír a spravedlnost Listina (odd. 1., čl. 7, 8)⁶. Policie České republiky pak dále dle zákona o Policii České republiky (zákon č. 273/2008 Sb.) zajišťuje bezpečnost občanů, ochranu života, zdraví osob, majetku.

1.4.2 Kriminalita

Sociálně vyloučené lokality jsou spojeny s kriminalitou a nebezpečím, která z tohoto jednání pramení. „V ČR bylo v roce 2015 identifikováno více než 600 SVL a počet jejich obyvatel se odhaduje až na 115 000. SVL se nacházejí po celém území ČR, ačkoli nejvíce jich je v Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském kraji“ (Kupka, 2019, s. 9). Lokality se ale liší svojí velikostí, nebo tím, zda se jedná o město či vesnici, ubytovnu, obecní či soukromý byt a tím, jaké obyvatelstvo toto místo obývá. Nicméně důvodů, proč se v těchto místech objevují vysoká čísla kriminality, je hned několik. V těchto lokalitách lze shledat velký podíl nezaměstnaných, chudobou postižených, zadlužených, nebo závislých na drogách. A právě tyto problémy se koncentrují spíše u osob žijících v sociálně exkludovaných lokalitách. Kriminalita v takovéto lokalitě je často latentní (skrytá) a Policií České republiky mnohdy těžko zjistitelná. Pachatelé a obyvatelé těchto lokalit z větší části, i kvůli jejich nízkému právnímu vědomí, spoléhají na to, že kriminalita, kterou páchají, není nikterak postižitelná a předpokládají, že instituce, které se problémem bezpečnosti zabývají, se o toto páchání příliš nestarají. Zajímavé je, že sami občané sociálně vyloučených lokalit jsou v některých případech oběťmi trestné činnosti. Nutno ale říct, že i sami obyvatelé páchají trestnou činnost, v důsledku například obstarání si finanční pomoci, kterou ale mnohdy nevyužijí k základním potřebám, protože jak už bylo výše zmíněno, neumí hospodařit s penězi. Finanční částky použijí například ke splacení závazku (dluhu) lichváři či, pokud se jedná o drogově závislé osoby, k sehnání drogy. V rámci těchto lokalit může docházet ke krádežím a prohlubování stále větších sociálních nerovností a problémů. I přesto, že okolí na tyto osoby a problémy negativně reaguje, jednotliví pachatelé nevnímají jejich počínání jako negativní. Vnímají to spíše jako prostředek k obstarání si financí. Je třeba, aby se s tímto problémem dále pracovalo a zajistila se vyšší bezpečnost, a aby se tímto problémem zabývaly instituce k tomu zmocněné.

⁶ Usnesení č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

Po mnoha protestních akcích proti sociálně vyloučeným lokalitám se stále prohlubuje sociální napětí. Bezpečnostní informační služba toto vyhodnotila jako „nejvýraznější rizikový faktor pro demokratické řízení ČR“ (Kupka, 2019, s. 9). Na základě tohoto bylo provedeno šetření, které se zaměřilo na viktimizaci⁷ osob žijících na území sociálně vyloučených lokalit a na stejném území, ale mimo tuto lokalitu. Z výsledků bylo patrné, že oběťmi se v letech 2014 – 2015 stali obyvatelé sociálně vyloučených lokalit. Proto by bylo třeba preventivní opatření směřovat k obyvatelům žijícím na území sociálně vyloučených lokalit. Na základě těchto problémů dochází k narušení vztahů mezi lidmi na území, prohlubování sociálních nerovností.

Kriminalita v sociálně vyloučených lokalitách je také spojována s napětím mezi skupinou bohatých a chudých. Proto je třeba apelovat na zvýšení prevence a na odstranění rozdílů mezi těmito dvěma skupinami. V případě, kdy by rostlo napětí a konflikty by se stále stupňovaly, mohlo by dojít ke zhoršení bezpečnostní situace, a to nejen na úrovni místní (v dané lokalitě a jejím okolí), ale i na celostátní úrovni. Kriminalita v sociálně vyloučených lokalitách se z větší části páchá mimo území takovéto lokality. Jedná se o úvěrové podvody, majetkovou kriminalitu, výrobu a distribuci drog, v místě vyloučené lokality se pak spíše řeší přestupky – znečištění prostranství. Mnoho osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách užívá drogy, ale stále většími uživateli drog jsou mladiství, starší generace je spíše závislá na alkoholu. S tímto je také spojena kriminalita, přeprodej, výroba a užívání drog. Omamné látky požívají často z důvodu toho, aby alespoň na okamžik unikli od problémů, které mají. Ovšem to vede k následné, stále větší míře kriminality. Dalším problémem jsou drobnější krádeže, vulgární projevy a hluk. U dětí a mladistvých, kteří žijí v těchto lokalitách, se objevuje stále častěji užívání omamných látek a drog, ať už se jedná o experimentování či o užívání drog od rodičů, kteří jsou také uživateli. U těchto dětí se také více objevuje záškoláctví a krádeže.

1.4.3 Prevence kriminality

Prevence kriminality z pohledu k sociálnímu vyloučení je upravena, jak už bylo na začátku práce zmíněno, ve Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 (2016). Jedná se o dokument, který popisuje problematiku kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, její dopad na bezpečnost, programy a specifické cíle, kterých by se mělo dosáhnout, přičemž klade důraz na spolupráci všech subjektů, které jsou zapojeny (státní správa,

⁷ Viktimizace – proces stávání se obětí kriminality

samospráva) a zapojuje také obyvatele vyloučených lokalit. Akční plán prevence kriminality na léta 2016 až 2020 (2016) pak rozpracovává konkrétní úkoly k tomu, aby strategie mohla být uplatněna a mohla být účinná.

1.5 Sociální služby

Sociální práci lze rozumět činnost nebo činnosti pracovníků, kteří se snaží předcházet a řešit problémy jednotlivce, skupin nebo komunit a napomáhají jim ve všech směrech života, dalo by se říct, že jde o odbornou službu sociálního poradenství. Kdy jsou exkludovaným osobám poskytovány informace (Valachová, 2009, s. 107). Především pak pomoci jim při začleňování se do společnosti například tím, že jim budou poskytnuty potřebné informace, které využijí v životě. V případě, kdy se nabízí osobám sociálně vyloučeným pomoc nebo podpora při začleňování do společnosti, stojí za tímto úkolem sociální služby. Takovéto služby pomáhají i k prevenci. Služba sociální prevence pomáhá jedincům, kteří jsou ohroženi vyloučením, předcházet tomu, aby se vyloučenými stali (například terénní programy) (Valachová, 2009, s. 107)

Poskytování sociálních služeb je v právním řádu České republiky upraveno zákonem o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.). Zákon se zaměřuje na poskytování podpory fyzickým osobám, které se nachází v těžké sociální situaci. Těmto lidem pomáhá ve formě příspěvků na péči, nabízí pomoc sociálních pracovníků. Mimo jiné zákon upravuje i výkon veřejné správy v oblasti poskytování těchto služeb a další. Na základě výše zmíněné legislativy má každá osoba, zasažená sociální exkluzí, nárok na bezplatné poradenství, kdy sociální pracovník s touto osobou řeší možné sociální situace a navrhuje možnosti, jak vyloučení předejít.

Poskytování takovýchto služeb, zabezpečení a vztahy v rámci těchto služeb, se dějí mezi zadavatelem a uživatelem. Uživatelem je osoba, která využije sociální služby – osoba sociálně vyloučená ze společnosti. Zadavatelem je pak ten, kdo poskytuje uživatelům tyto služby. Je také odpovědný za zajištění těchto služeb. Jako zadavatele lze uvést tři nejzákladnější – obec, kraj a Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.

Obecně jsou sociální služby poskytovány ve třech úrovních – pobytové, ambulantní a terénní. Pobytové, jak sám název napovídá, poskytují služby spojené s ubytováním. Ambulantní služba

nezahrnuje ubytování, jedná se pouze o docházení sociálně vyloučené osoby do zařízení sociálních služeb. Terénní sociální služby poskytují služby osobě v jejím přirozeném prostředí. Nutno zmínit, že existují různé typy sociálních služeb, které jsou stanoveny výše zmíněným zákonem. Jedná se o sociální poradenství, které je zaměřené na bezplatné základní a odborné poradenství v oblasti sociálního vyloučení. Sociální poradenství je součástí všech služeb sociálního vyloučení. Dalším typem je služba sociální péče. Jedná se o napomáhání osobám se znovu zapojit do každodenního života. Pomáhají jim k tomu, aby osoby ze sociálně vyloučených lokalit byly dostatečně soběstačné a dokázaly se o sebe postarat. Pokud toto není možné z důvodu jejich stavu a je zřejmé, že jejich zapojení do běžného života není možné nebo málo patrné, je třeba takovýmto osobám zajistit prostředí k bydlení. Osobám jsou v tomto případě poskytovány osobní asistence, podpory sociálního bydlení, centra denních služeb. Třetím, posledním typem, jsou služby sociální prevence, které se snaží předejít preventivním způsobem sociálnímu vyloučení osob, které jsou exkluzí ohroženy například životními návyky, způsobem života, trestnou činností. Cílem prevence je pomoci osobám překonat jejich nepříznivé situace a také na straně druhé chránit okolí – společnost před negativními jevy. Tato pomoc je poskytována formou nocleháren, terapeutické komunity, terénní programy, azylová centra a další. (Plánování sociálních a souvisejících služeb, 2019)

Právě obyvatelé sociálních služeb, ale i například Romské menšiny a jiné etnicity, potýkající se s problémy sociálně vyloučených lokalit a pak také hlavně důsledky, které stojí za tím, že se do takovéto lokality dostali, často si nedovedou sami bez jakékoli pomoci poradit, vyhledávají sociální služby. Osoby sociálně vyloučené jsou například dlouhodobě nezaměstnaní, kterým hrozí ztráta zaměstnání či bydlení. Sociální pracovníci by proto měli s těmito osobami pracovat a do jisté míry jim pomáhat, protože neřešení těchto problémů (především státu – vlády), neposkytnutí pomoci a nerealizování prevence ze strany pracovníků sociálních služeb by mělo za následek prohlubování sociálních nerovností, nepokojů a stále více by docházelo k větší a větší nárůst trestné činnosti. Právě sociální služby jsou jednou z cest k omezení nebo k zabránění těchto negativních jevů.

Terénní pracovníci navazují kontakty s osobami ze sociálně segregovaných lokalit, hledají řešení těchto jejich problémů a napomáhají právě sociálně slabým a exkludovaným osobám tyto těžké životní problémy řešit.

1.5.1 Agentura pro sociální začleňování

Vládním nástrojem na podporu obcí, které řeší problematiku sociálního vyloučení, je Odbor pro sociální začleňování (dále jen Agentura), který je jedním z odborů Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Hlavním důvodem vzniku Agentury byl fakt, že v mnoha segregovaných lokalitách nebyl dostatek sociálních služeb. Agentura tak napomáhá obcím a městům k jejich rozvoji, k poznání problémů sociálního vyloučení, tedy i podpoře místního rozvoje. Dále pak k vytvoření fungující sítě sociálního zabezpečení, z důvodu spolupráce při začleňování osob propojuje obce, neziskové organizace, Úřad práce aj. a pomáhá ke spolupráci poskytovatelů služeb a okolních subjektů. Mimo jiné Agentura spolupracuje i s ministerstvy, kdy je informuje o situaci, která probíhá na místní úrovni. Přispívá tak k formování státní politiky. Podporuje vznik služeb pro sociálně slabé osoby v lokalitách, kde je to nejvíce potřeba. Zapojeným obcím poskytuje pomoc při zajišťování financí, při zjišťování potřeb obyvatelstva. Dále pak poskytuje pomoc k rozvoji odbornosti poskytovatelů sociálních služeb a také se zabývá klienty (sociálně vyloučenými osobami), kde zjišťuje jejich potřeby. Na druhou stranu Agentura také klade důraz na předcházení sociálnímu vyloučení tím, že podporuje preventivní opatření přímo v terénu.

Sociálně vyloučené jedince podporuje pak v několika oblastech. V oblasti bydlení, vzdělání, zaměstnanost, rodinný život, zdraví a problematika zadluženosti. (Chovancová, 2018)

2 Zvolené metody zpracování

Cílem bakalářské práce je analyzovat sociálně vyloučené lokality a charakterizovat jejich rysy. Na základě výzkumného šetření, které se skládá z dotazníkového šetření sociálních pracovníků a odborníků, kteří se na území města Sokolov vyskytují a dotazníkového šetření obyvatelstva Sokolova, zhodnotit celkové dopady sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost územního celku. Výsledkem pak bude návrh možných opatření na zvýšení bezpečnosti na daném území.

Základní technikou pro sběr a studium informací k získání uceleného přehledu o řešené problematice je rešerše odborné literatury a již existujících analýz a statistik. Konkrétní kvalitativní metodou použitou v této práci, která směřuje k naplnění cíle práce, je dotazníkové šetření. Pro tuto práci bylo vybráno území města Sokolov, zde také bude provedeno dotazníkové šetření. Dotazníky pro první cílovou skupinu, obyvatelstvo, byly rozeslány prostřednictvím sociálních sítí – Facebook. Dotazníky pro druhou skupinu byly rozeslány mezi sociální pracovníky a odborníky působící na tomto území, a to cíleně. Odborníci byli osloveni k vyplnění přes elektronickou poštu – e-mailem, a taktéž byly dotazníky poslány elektronicky na jednotlivé organizace působící na území (Člověk v tísni, Kotec, aj). Výsledky z dotazníků jsou vyhodnoceny a vloženy formou grafů a tabulek, což umožní lepší orientaci a následné naplnění cíle – zhodnocení dopadů sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost v území a možné navržení opatření na zvýšení bezpečnosti. U dotazníků (pro veřejnost a pro odborníky) jsou zvoleny otevřené, polouzavřené i uzavřené – dichotomické, výběrové odpovědi. Dotazník směřovaný k veřejnosti obsahoval celkem čtrnáct otázek, které byly buď uzavřené, otevřené nebo polouzavřené. U odborníků se jednalo o zaslání celkem deseti otázek, i zde byly uzavřené otázky, ale ve větší míře se objevily otázky polouzavřené nebo otevřené.

Další metodou pak byla SWOT analýza. Na základě ní pak byly zhodnoceny vnitřní a vnější faktory (silní, slabé stránky, příležitosti a hrozby), které toto území ovlivňují. Bylo provedeno váhování, kdy každá ze submatic se musí rovnat jedné a následně bylo provedeno hodnocení závažnosti daného kritéria na stupnici od jedné do pěti, kdy jedna znamenalo nejnižší spokojenost a pět nejvyšší spokojenost. Pro záporné submatice (slabé stránky a hrozby) bylo použita stupnice hodnocení s minusem, kdy minus jedna znamenalo nejnižší nespokojenost a minus pět naopak nejvyšší nespokojenost. Následně se provedl součin. U každého kritéria v dané submatici se váha vynásobila hodnocením a výsledek se zaznamenal do sloupce součin (viz. tabulka 2). Následně se součiny každé ze submatic sečetly a uvedly se do políčka součet.

(tabulka 2). Na základě výsledků SWOT analýzy byly zhodnoceny dopady a výsledky byly použity spolu s dotazníky k návrhům opatření.

3 Analýza sociálně vyloučených lokalit na území města Sokolova

Pro praktickou část práce bylo vybráno město Sokolov, ležící v západních Čechách uprostřed Karlovarského kraje. Město se nachází na soutoku Ohře a Svitavy. Žije zde k 1. 1. 2020 přes 23 000 obyvatel a počet obyvatel stále klesá. Dá se říct, že jde o stárnutí populace, jelikož průměrný věk na území města je kolem jednačtyřiceti let. (Český statistický úřad - kraj, 2020)

V minulosti zde byla velmi významná těžba hnědého uhlí, kde pracovalo několik tisíc osob. Hlavní zdroj obživy 18. století bylo zemědělství – chmelařství. Nicméně v této době, se zde objevila velká ložiska hnědého uhlí, a tak na průmysl a dobývání nahradily dřívější zemědělství. I přesto, že dnes společnost Sokolovská uhelná zaměstnává více jak čtyři tisíce pracovníků a jedná se o největšího zaměstnavatele v Karlovarském kraji, spadá město Sokolov k městům s nejvyšší mírou nezaměstnanosti (Český statistický úřad - statistiky, 2020)

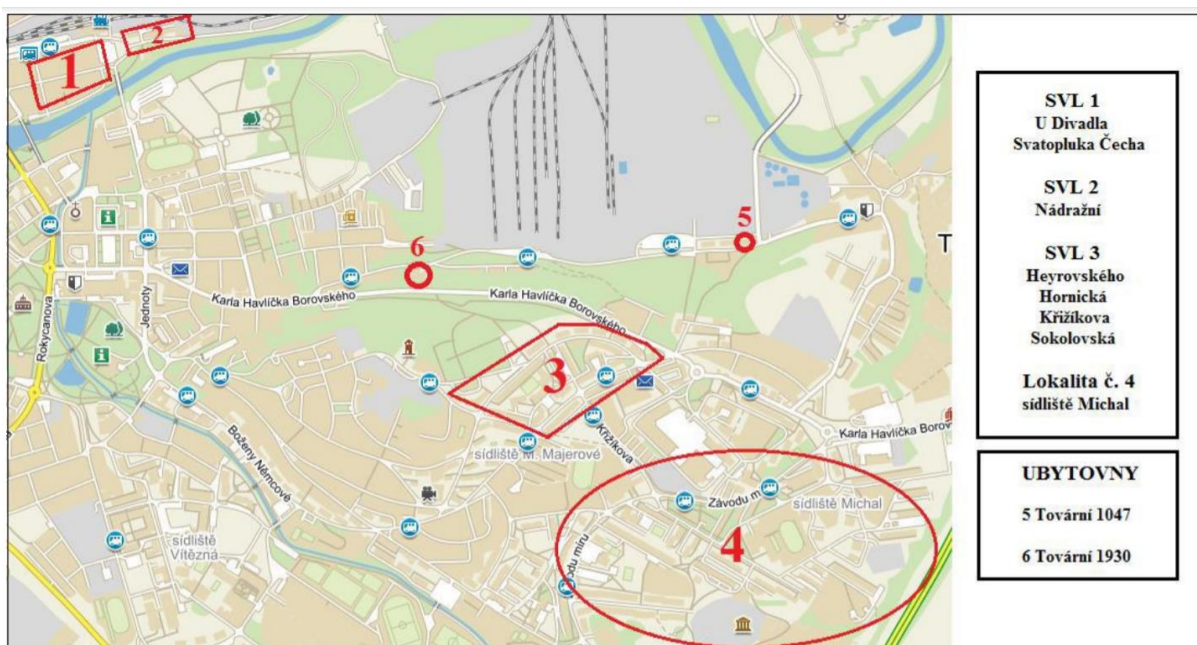
Dle statistického úřadu, v roce 2020 dosáhl podíl nezaměstnaných v Karlovarském kraji čísla 5,01 % a řadí se po Ústeckém kraji (5,41 %) a Moravskoslezském kraji (5,42 %) na třetí místo nezaměstnaných v celé České republice. Přičemž stále a dlouhodobě je na tom nejhůře okres Sokolov. Právě v tomto okrese činil k 30. 9. 2020 podíl nezaměstnaných až 5,69 %. Z poskytnutých dat (Český statistický úřad - statistiky, 2020), je zřejmé, že uchazeči dosáhli ve většině případů jen maximálního základního vzdělání, tím pádem jsou z důvodu jejich nízké kvalifikace i bez zaměstnání. Jedná se povětšinou o osoby od čtyřiceti do devětapadesáti let, které se ocitly bez práce také kvůli nastalé koronavirové pandemii, kdy přišly o práci a kvůli nízkému vzdělání nemají možnost jinou najít.

3.1 Sociálně vyloučené lokality

Nutno připomenout, že určitá lokalita se nestane sociálně vyloučenou lokalitou bez důvodu. Sociální vyloučení je vyloučení jedinců na okraj společnosti, kdy nemají přístup k běžně dostupným zdrojům všem jako ostatní obyvatelstvo, neschopnost udržovat sociální kontakty aj. Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristickými znaky. Ovšem existují hlavní indikátory vykazující sociálně vyloučenou lokalitu, které je třeba znovu zmínit. Jsou to dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita bydlení, nízké vzdělání, zadluženost, kriminalita, rizikové chování. Právě kombinací alespoň dvou těchto

faktorů a vyšší koncentrací osob na daném území, lze mluvit o sociálně vyloučené lokalitě. (Vstupní analýza města Sokolov, 2016)

Na území Sokolova se nachází tři sociálně vyloučené lokality – v blízkosti centra města a vlakového a autobusového nádraží (ulice U divadla, Svatopluka Čecha), u vlakového nádraží na břehu řeky Ohře (ulice Nádražní) a u kina Alfa (ulice Heyrovského, Hornická, Křížikova, Sokolovská). Nachází se zde také jedna lokalita (sídlíště Michal), která má vyšší podíl sociálně vyloučených osob. Rozmístění těchto sociálně vyloučených lokalit je znázorněno na Obrázku 2.

Obrázek 2 - Rozmístění sociálně vyloučených lokalit ve městě Sokolov (Vstupní analýza města Sokolov, 2016)

První lokalitou je ulice Nádražní. Byty v této lokalitě jsou velmi přelidněné a lze ji považovat za nejhorší sociálně vyloučenou lokalitu v Sokolově. Tuto lokalitu lze také považovat za občansky vybavenou, ale od lokality následující se liší tím, že zde žije více Romů, byty jsou ve velmi špatném hygienickém stavu a jsou zde problémy s vývozem a s nedostatečnou kapacitou nádob na odpad. Dále pak zde dochází ke shromažďování sociálně vyloučených osob, s tím spojenému hluku kolem domů a je zde vysoká koncentrace kriminálního chování. Navíc všechny potřebné opravy si musí hradit obyvatelé sami. Ti ale nemají ve většině případů potřebné finance – tomu odpovídá jejich špatný stav. Nájemné je zde uzavíráno jen na jeden měsíc. Do této lokality se stěhují lidé z okolních obcí, je zde vysoká migrace, která s sebou

přináší nekončící spory s následující sociálně vyloučenou lokalitou, která je v její těsné blízkosti. (Sokolov: Vstupní analýza města Sokolov, 2016)

Sociálně vyloučená lokalita v blízkosti vlakového nádraží je tvořena ulicemi U Divadla a ulicí Svatopluka Čecha. Od předchozí lokality je oddělena pouze cestou. Zde se nacházejí byty, které jsou také často ve špatném stavu, jsou nevhodné pro bydlení a potřebovaly by větší rekonstrukci. Některé z bytů jsou dokonce i vybydlené. Byty náleží soukromým vlastníkům a jen hrstka z nich patří městu. Důvodů, proč se sem lidé stěhují, je mnoho. Jedním z nich je nemožnost nalezení jiného bydlení. V této lokalitě (U Divadla a ulice Svatopluka Čecha) se nachází vysoký podíl Romského etnika, protože pronajímatelé těchto bytů se zaměřují na tuto cílovou skupinu a přijímají i početnější rodiny, nedochází zde k diskriminaci od pronajímatele. Lokalita je také problémová, protože narůstají problémy spojené s bezpečností, užíváním drog a kriminalitou. Na druhou stranu, právě zde – v této lokalitě a v její blízkosti, obyvatelé mají veškerou občanskou vybavenost, sídlí zde i sociální služby jako např. Člověk v tísni. Je zde i předškolní klub pro děti z vyloučených lokalit. Lze říci, že tato lokalita není prostorově vyloučená. (Sokolov: Vstupní analýza města Sokolov, 2016)

Třetí lokalitou je lokalita u kina Alfa. V posledních letech se počet sociálně exkludovaných obyvatel zde snížil, protože některé domy byly v tak špatném stavu, že se už nepronajímají. Tato lokalita se liší především v porovnání s výše zmíněnými tím, že zde nežijí už jen Romové, jako tomu bylo výše, ale byty a domy obývá i ostatní obyvatelstvo. Liší se také tím, že se jedná o větší, rozsáhlé území. Tato lokalita se nachází v těsné blízkosti centra Sokolova, stavy bytů jsou zde lepší než v lokalitě první a druhé, ale třeba říct, že i zde se objevují problémy související se zneužíváním drog. Také je zde větší problém se zadlužením obyvatelstva, které mnohdy vyústí do exekuce. (Sokolov: Vstupní analýza města Sokolov, 2016)

V poslední době se také sociálně vyloučení objevují na sídlišti Michal. Jedná se o bytové domy, které jsou v dobrém stavu. Zde jsou rozptýleny sociálně vyloučené rodiny, které se sem stěhují například z lokalit u kina Alfa, a naopak je zaznamenán odliv běžné populace. Sídliště Michal není typickou sociálně vyloučenou lokalitou, ale spíše příkladem sídlištního SVL už jen kvůli zmíněnému rozptýlení rodin. I když sídliště není typickou sociálně vyloučenou lokalitou, je ohrožena se touto lokalitou stát. (Sokolov: Vstupní analýza města Sokolov, 2016)

3.2 Sociální služby na území města

Na území města se nachází hned několik sociálních služeb pro osoby postižené sociálním vyloučením. Jedná se o organizace, kterými jsou: Člověk v tísní, o.p.s., Kotec, o.s., Pomoc v nouzi, o.p.s. a Sociální služby a příspěvkové organizace poskytované městem Sokolov. (Situační analýza Sokolov, 2011, s. 40 – 42)

První organizace s názvem Člověk v tísní poskytuje terénní program osobám starším šestnácti let, kteří žijí v sociálně exkludovaných lokalitách. Terénní programy napomáhají osobám ze sociálně vyloučených lokalit při jednání na úřadech, poskytují také sociální poradenství. Nabízí také pomoc pro rodiny s dětmi, pomoc v oblasti poradenství týkající se dluhů, exekucí. (Člověk v tísní, 2014)

Organizace Kotec poskytuje služby, které jsou zaměřené na osoby i těhotné matky, které jsou závislé na návykových látkách, či jsou ohroženy některou ze závislostí (například alkohol, grogy, gambling). Poskytuje pomoc a podporuje osoby, které jsou po léčbě ze závislosti – podporuje k abstinenci. Terénní služby jsou také zaměřeny na osoby v sociálně vyloučených lokalitách, v jejich přirozeném prostředí a na osoby, které jsou ohroženy tímto vyloučením na základě jejich rizikového způsobu života. (Kotec, o.p.s., 2021)

Další organizací je organizace Pomoc v nouzi, která poskytuje hned několik služeb. První z nich je například služba Azylových domů. Jedná se o poskytování pobytové služby osobám, které nemají žádné bydlení a osobám nebo spíše rodinám s dětmi. Další službou poskytovanou touto organizací je pak Dům na půl cesty. Taktéž se jedná o pobytovou službu a je poskytována osobám do šestadvaceti let, které opustily školské zařízení z důvodu výkonu ústavní péče. Ambulantní i terénní poskytování pomoci obětem domácího násilí pak připadá službě Intervenčního centra. A poslední službou, kterou organizace Pomoc v nouzi poskytuje, je služba Nízkoprahová denní centra. Cílovou skupinou jsou zde osoby bez bydlení. (Pomoc v nouzi, o.p.s, 2010)

Centrum sociálních služeb Sokolov, o.p.s., je organizace poskytující pečovatelskou službu občanům v Sokolově a občanům dalším obcí, kteří se Sokolovem uzavřely dohodu o této pomoci. Pečovatelé a pečovatelské služby slouží občanům, kteří potřebují pomoc druhé osoby k tomu, aby mohli žít co nejvíce normální život, ve svém přirozeném prostředí, což je jeden z cílů organizace. Dalšími cíli pak jsou například pomoc zajistit a předat potřebné informace k řešení otázek týkajících se jejich tíživé situace, pečovatelé podporují své klienty, aby byli co nejvíce samostatní. Pečovatelská služba, kterou tato organizace poskytuje, je buď terénní, či

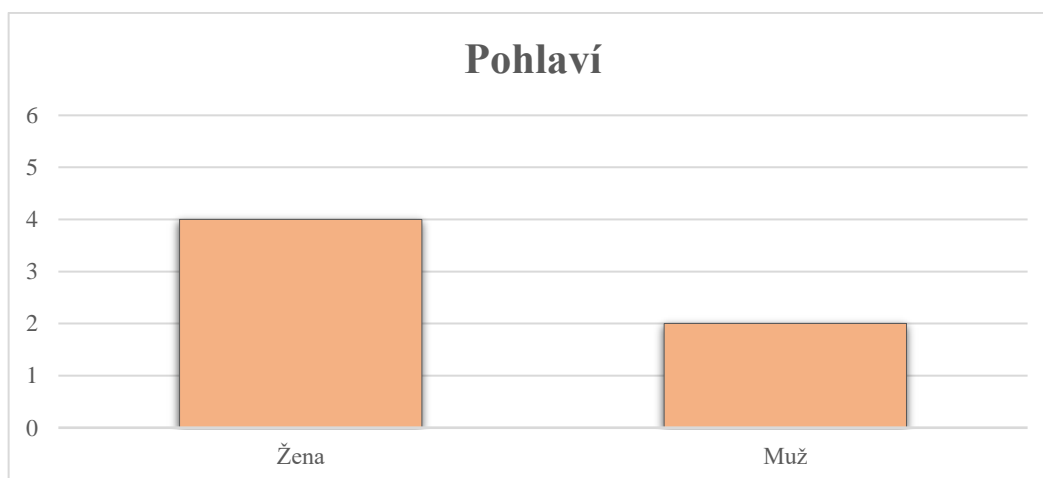
ambulantní. Využívají ji lidé, kteří nejsou soběstační kvůli jejich vysokému důchodovému věku, dále pak rodiny s dětmi, kdy se rodiče nemohou o své děti postarat a potřebují pomoc (například lázeňská léčba). Pečovatelé taktéž pomáhají rodinám, kde se současně narodilo tři a více dětí. Další oblastí, kde pečovatelé pomáhají, jsou osoby, které jsou postižené nebo mají chronické onemocnění (například srdeční choroby, mozkové mrtvice, aj.) a potřebují pomoc druhé osoby. Tato pečovatelská služba je poskytnuta buď občanům v jejich přirozeném prostředí (v bytech, domech, kde bydlí), nebo v zařízení sociálních služeb. (Sokolov, 2014)

3.3 Dotazníkové šetření

V této kapitole je provedeno dotazníkové šetření cílené na veřejnost a na pracovníky, kteří se pohybují v problematice. Po vyhodnocení dotazníkového šetření bude za pomoci SWOT analýzy provedeno zhodnocení dopadů sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost v území. Výstupy pak poslouží pro následné navržení opatření ke zlepšení bezpečnosti.

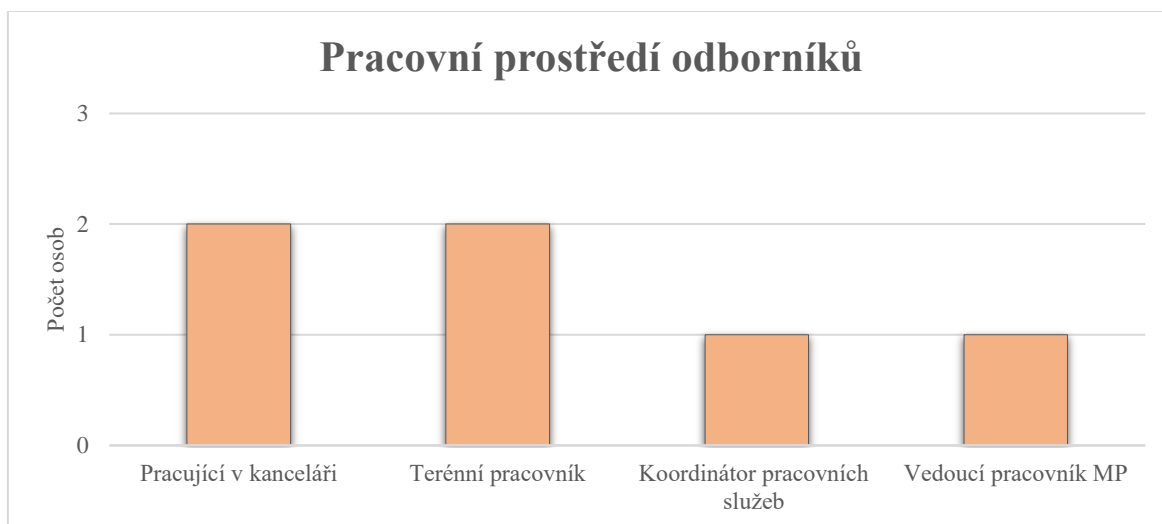
3.3.1 Sociálně vyloučené lokality z pohledu odborníků

Sociálním pracovníkům, kteří se pohybují v problematice, bylo pro tuto práci položeno deset otázek (viz dotazník pro pracovníky v Příloze č. 1), na které měli odpovědět. Na tyto dotazníky odpovědělo celkem šest odborníků. Dle grafu 1 je vidět, že jasnou převahu měly ženy v počtu čtyři osoby oproti mužům, kteří byli jen dva.

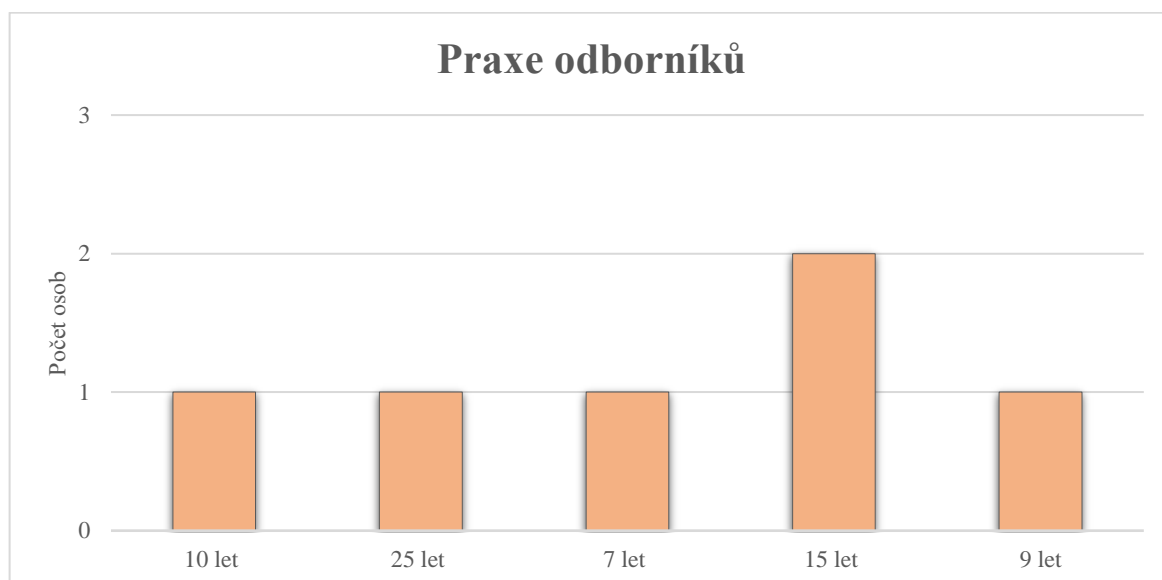
Graf 1: Pohlaví respondentů

V další otázce byli odborníci dotazováni na to, kde pracují. Z grafu 2 je patrné, že dva respondenti pracují v kanceláři a taktéž dva jsou terénní pracovníky. Koordinátor pracovních služeb a vedoucí pracovník Městské policie jsou zastoupeni po jednom.

Graf 2: Pracovní pozice odborníků

Respondenti měli zároveň uvést, kolikaleté zkušenosti (praxi) mají. Graf 3 ukazuje, že dvě osoby mají patnáctiletou praxi a následují pak sedmi, devíti, deseti a pětadvacetileté zkušenosti.

Graf 3: Praxe odborníků v letech

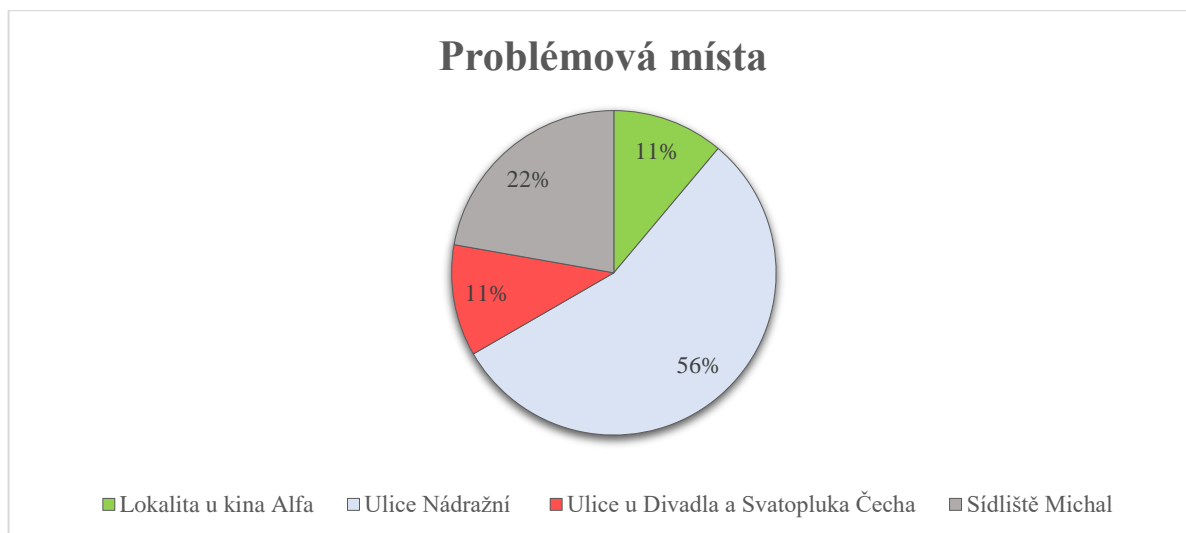
Dotazník pro odborníky, kteří působí na území města Sokolov a mají o této problematice povědomí. Byla položena otázka, z jakého důvodu si myslí, že se osoby ze sociálně

segregovaných lokalit staly vyloučenými. Procentuální zobrazení lze vidět na grafu 4. Nejvíce odborníků uvádělo právě dluhy a zadluženost, druhá početnější skupina je skupina, s určitým rizikovým chováním a užíváním návykových látek (alkohol, gambling, užívání a prodej drog). Stejná procenta (19 %) má taktéž nezaměstnanost, která je u těchto osob velice rozšířená, jelikož nemají dlouhodobou a legální práci. Ve třinácti procentech odpovědí také odborníci uváděli, že důvodem je právě nízké vzdělání těchto osob, které vede k nemožnosti získat dobře placenou práci, což vede k již zmíněné zadluženosti. Na grafu 4 je taktéž vidět, že 12 % respondentů z řad odborníků uvádělo jako důvod vyloučení etnicitu. Dále pak odborníci uváděli závislostní chování (6 %) a hodnotový systém rodičů (6 %).

Graf 4: Nejčastější důvody, proč se osoby staly vyloučené (z pohledu odborníků)

Následovaly otázky, které se už více zaměřují na problematiku sociálně vyloučených lokalit. Na otázku v dotazníku, jaká lokalita je nejvíce problémová, respondenti vybírali ze čtyř možností. Na grafu 5 je vidět, že nejvíce problémovým místem ve městě Sokolov je právě okolí nádraží ve stejnojmenné ulici - Ulice Nádražní. Jeden respondent uvedl, že problémová místa jsou všechna, ale záleží na úhlu pohledu.

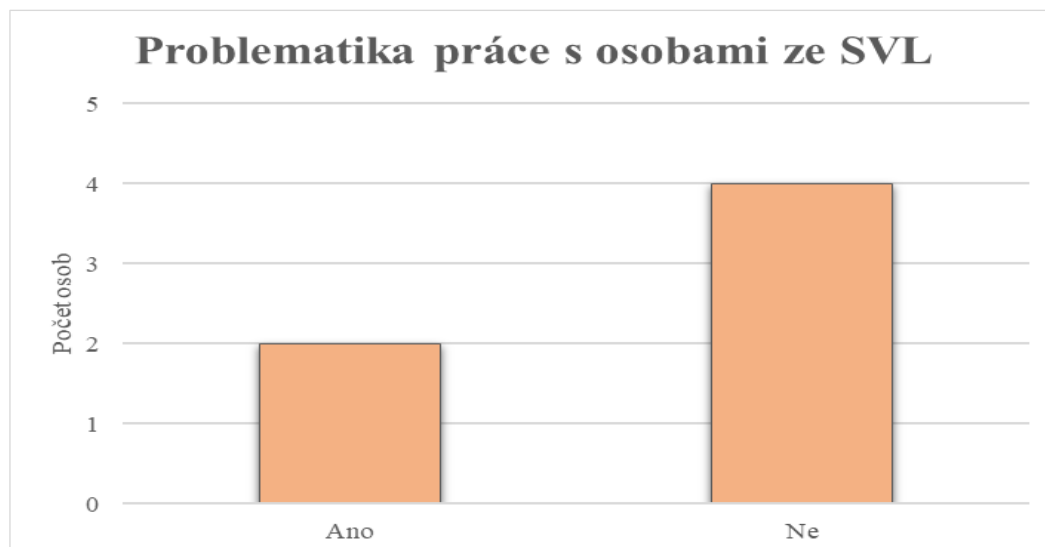
Graf 5: Problémová místa na území města Sokolov z pohledu odborníků

Následovala otázka, která se dotazovaných ptala, se kterými problémy se v lokalitách z grafu 5 nejčastěji odborníci setkávají a které se objevují u osob v těchto lokalitách. Při definování sociálně vyloučených lokalit bylo uvedeno, že právě nezaměstnanost a s tím spojené dluhy a dále pak například alkohol či ztráta bydlení jsou hlavními problémy, které se vyskytují u osob exkludovaných. V tomto případě tomu není jinak. I zde odborníci uvedli, že největší problém je zde nezaměstnanost a s tím spojená zadluženost. Uvedli také, že byty jsou v Sokolově často předražené. Dalšími problémy je dle respondentů požívání omamných látek, nepořádek v ulicích a časté záškoláctví. Uvedené problémy je možné vidět na níže vyobrazeném grafu 6.

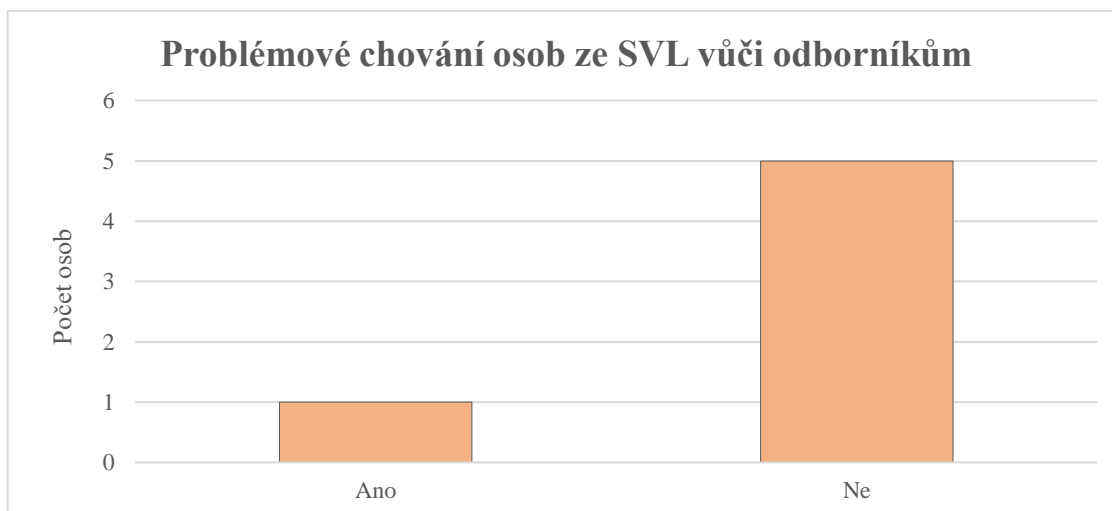
Graf 6: Vyskytující se problémy v sociálně vyloučených lokalitách

Z odpovědí bylo ovšem patrné, že práce s těmito osobami není problematická (viz graf 7). Pouze dva respondenti jsou opačného názoru a uvádějí, že práce s osobami z vyloučených lokalit problematická je. Právě tyto dvě osoby z řad odborníků uvedli jako důvod to, že exkludované osoby často nedodržují pravidla, nespolupracují a rezignují na vše.

Graf 7: Problematika práce odborníků s osobami ze sociálně vyloučených lokalit

Je třeba uvést, že sami odborníci neměli žádný problém s těmito osobami, na které je obyvatelstvem pohlíženo negativně (viz graf 8). Pouze jeden respondent uvedl, že při plnění svých pracovních povinností drobné problémy měl.

Graf 8: Problémové chování osob ze sociálně vyloučených lokalit k odborníkům

V teoretické části práce bylo uvedeno, že ostatní obyvatelstvo vnímá tyto osoby negativně. Otázka na odborníky se proto vztahovala na to, zda z jejich pohledu tomu tak opravdu je, a aby uvedli důvod, proč si myslí, že tomu tak je (viz graf 9).

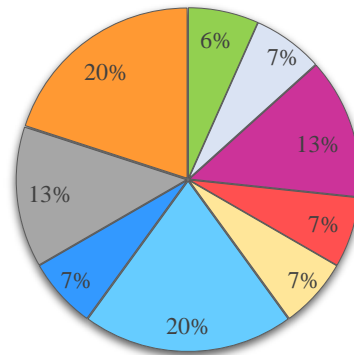

Graf 9: Osobní hodnocení odborníků - negativní pohled veřejnosti na stigmatizované osoby

Čtyři respondenti uvedli jako svoji odpověď ano a další dva pak jako spíše ano. Toto tvrzení pak zhodnotili tím, že veřejnosti vadí častý a velice hlasitý hluk a nepořádek v lokalitách, mají obavy z kriminality. Jiný respondent uvedl, že jsou odsunuti především kvůli jejich etnicitě, protože se zde vyskytuje převážná část Romů, pohlíží se na ně negativně. Jiný respondent pak uvedl jako příklad to, že působí jako velice rušivý element, který narušuje občanské soužití.

V závěru dotazníku pro odborníky působící na území města Sokolov pak byl poskytnut prostor pro jejich případné návrhy či opatření, které by uvítali pro zlepšení celkové situace na území. Odpovědí bylo opravdu velké množství. Nejvíce odborníků uvedlo jako návrh opatření ke zvýšení bezpečnosti zavedení komunitní práce, podpora dětí ve studiu a ve volném čase. Následovala pak dostupnost služeb a terénní práce s problémovými osobami. Někteří také navrhovali propojení státního a neziskového sektoru, vyšší informovanost, zapojení státu, pomoc občanům města v sociálně vyloučených lokalitách (v otázce bydlení) a pomoc při získávání legální a dlouhodobé práce osobám z exkludovaných lokalit. Procentuální podíl jednotlivých návrhů je uveden na grafu 10.

Návrh opatření odborníků pro zvýšení bezpečnosti

- Propojení státního sektoru s neziskovým
- Vyšší informovanost veřejnosti
- Dostupnost služeb
- Zapojení státu
- Pomoc města obyvatelům v SVL (bydlení)
- Podpora dětí ve studiu a ve volném čase
- Pomoc při získání dlouhodobé legální práce
- Terénní práce
- Komunitní práce

Graf 10: Návrhy odborníků ke zlepšení situace se sociálně vyloučenými osobami

Jeden návrh směřoval k zavedení komunitní práce, zvolení správců lokalit, kteří budou sociálně vyloučené lokality spravovat, a více domovníků. Ani na mládež zde odborníci nezapomněli a navrhli více bezplatných aktivit pro mládež. Jiný respondent uvedl, že je pro něj důležité zavést více terénní práce, že by apeloval právě na pracovníky, aby si u osob sociálně vyloučených vybudovali důvěru a aby byli vzorem pro děti a mládež a s nimi taktéž pracovali. Do návrhu pro zlepšení situace na území byla uvedena také pomoc osobám, které žijí v sociálně vyloučených lokalitách, především při získání práce, a to stabilní, dlouhodobé a legální, protože jak se ukázalo, právě na tomto území je velkým problémem nezaměstnanost. Dále pak tento respondent viděl jako potřebné pomoc při získání nepředraženého bydlení a taktéž podporu dětí a mládeže ve volném čase a ve studiu. Jiný respondent viděl řešení problémů z jiného úhlu pohledu, podle něj by se do této problematiky měl zapojit nejen kraj a obec, ale spíše stát. S tímto pak taktéž další respondent souhlasil a navrhl jako možné řešení situace propojení státního a neziskového sektoru a navrhl, že je důležité, aby i těmto vyloučeným osobám byl umožněn přístup ke službám.

3.3.2 Sociálně vyloučené lokality z pohledu veřejnosti

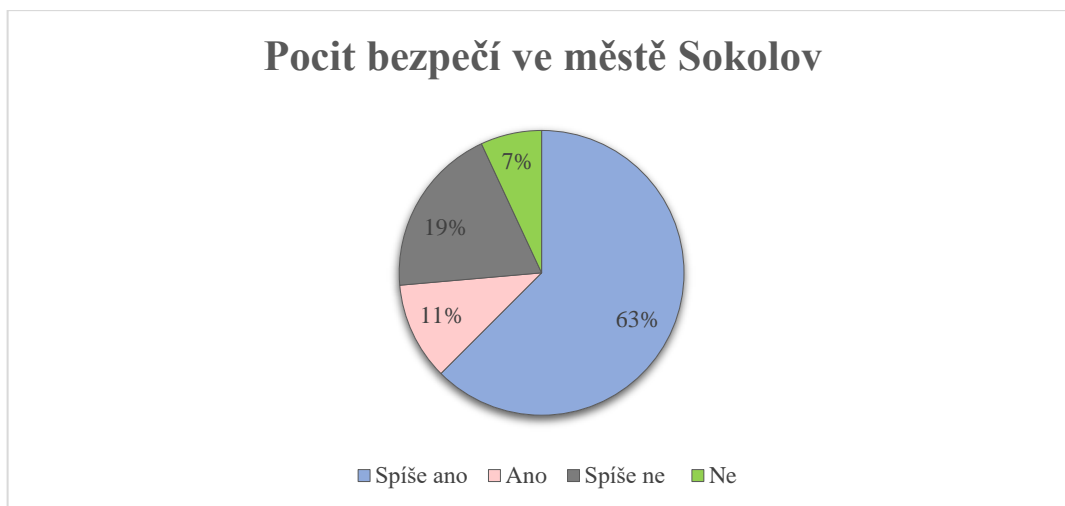
Stejně jako odborníkům, i veřejnosti byly poskytnuty dotazníky (viz Příloha č. 2), které obsahovaly čtrnáct otázek a zabývaly se tím, jaké je soužití s osobami ze sociálně vyloučených lokalit, zda měli respondenti nějaký problém, jak se cítí na území. Celkem na dotazník pro veřejnost odpovědělo dvaasedmdesát respondentů.

Dotazník obsahoval otázku, kde respondent měl uvést, zda je dotazovaný osobou sociálně vyloučenou či nikoli. Graf 11 jasně ukazuje to, že až na jednu odpověď, dotazník vyplňovaly osoby, které nejsou sociálně vyloučené. Možná to je tím, že osoby, které jsou sociálně vyloučené, mnohdy nemají přístup buď k internetu a třeba se nezajímají o dění.

Graf 11: Respondenti a jejich případná sociální exkludace

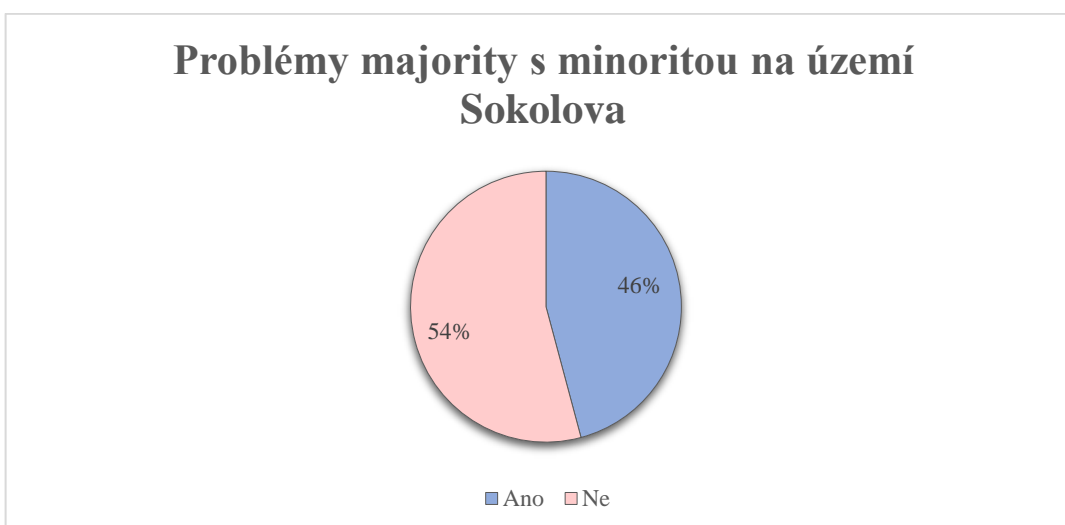
Jedna z otázek z dotazníku směřovala také ke zjištění, zda se respondenti cítí bezpečně na území města Sokolov. Odpovědi vyplývající z grafu 12 byly překvapující. Pětačtyřicet respondentů (63 %) odpovědělo, že na území se bezpečně spíše cítí, dalších osm respondentů uvedlo, že se bezpečně cítí. Odpověď Spíše ne a Ne vybralo celkem devatenáct (26 %) respondentů. Ti uvedli, že se na tomto území cítí nebezpečně kvůli nepřizpůsobivým lidem, jako jsou bezdomovci, Romové, často nezaměstnaní. Vysoký výskyt drogově závislých a skupinky osob právě z těchto lokalit, kteří se ve večerních hodinách potulují po Sokolově, ničí soukromý i státní majetek.

Graf 12: Pocit bezpečí respondentů ve městě Sokolov

Právě těchto devatenáct respondentů uvedlo jako problém to, že území je od těchto osob z exkludovaných lokalit velice znečištěné a dále pak vidí veliký problém v tom, že asistenti prevence kriminality mají sami kriminální minulost.

I přes to, že většina respondentů z řad veřejnosti se cítí na území města bezpečně, třiatřicet z nich na otázku, zda s problémovými osobami měli jakýkoliv problém, uvedlo, svoji odpověď jako ano (viz graf 13). Respondenti měli uvést o jaký problém šlo. Většina z nich uvedla celkem shodné odpovědi, nejvíce lidí uvedlo jako problém slovní napadení a nadávky, dále se pak často objevovalo v odpovědích hlučné a nevhodné chování, výhrůžky smrtí, krádeže, žebrání peněz a napadení. Ovšem je třeba zmínit, že většina, přesněji devětadvacet respondentů uvedlo, že žádný problém s těmito osobami neměli.

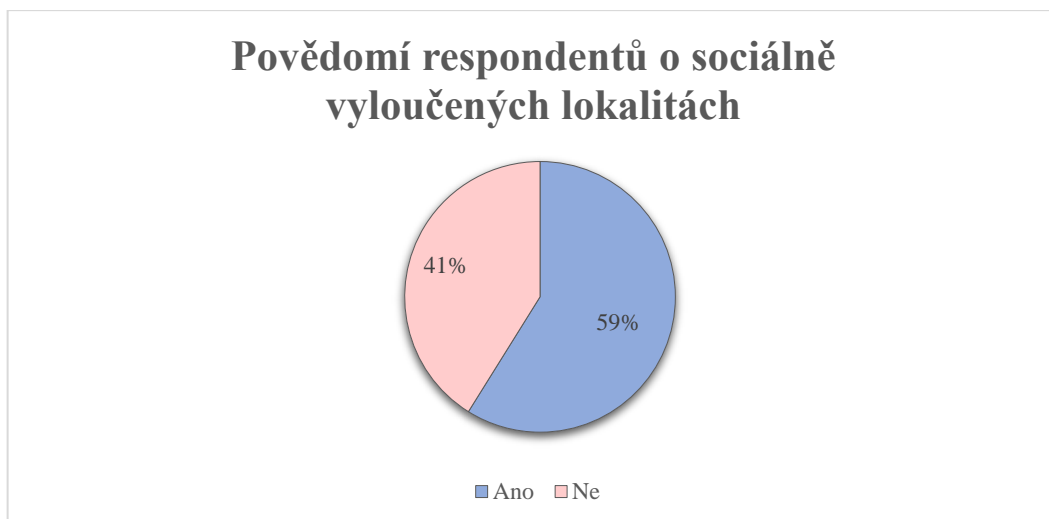
Graf 13: Výskyt problémů se sociálně vyloučenými osobami

Otázka, která směřovala k tomu, zda se respondent stal či nestal obětí trestného činu na území. Z grafu 14 je patrné a uspokojivé, že 78 % respondentů zvolilo jako odpověď ne, ale i zde je část osob (přesněji 22 %), které uvedly, že se obětí staly. Veřejnost opět nejvíce uváděla krádeže (ať už bytu, sklepa, či zahrad), okradení, objevilo se i fyzické napadení. Jeden respondent dokonce uvedl, že byl postřelen vzduchovkou.

Graf 14: Počet obětí trestných činů na území města Sokolov

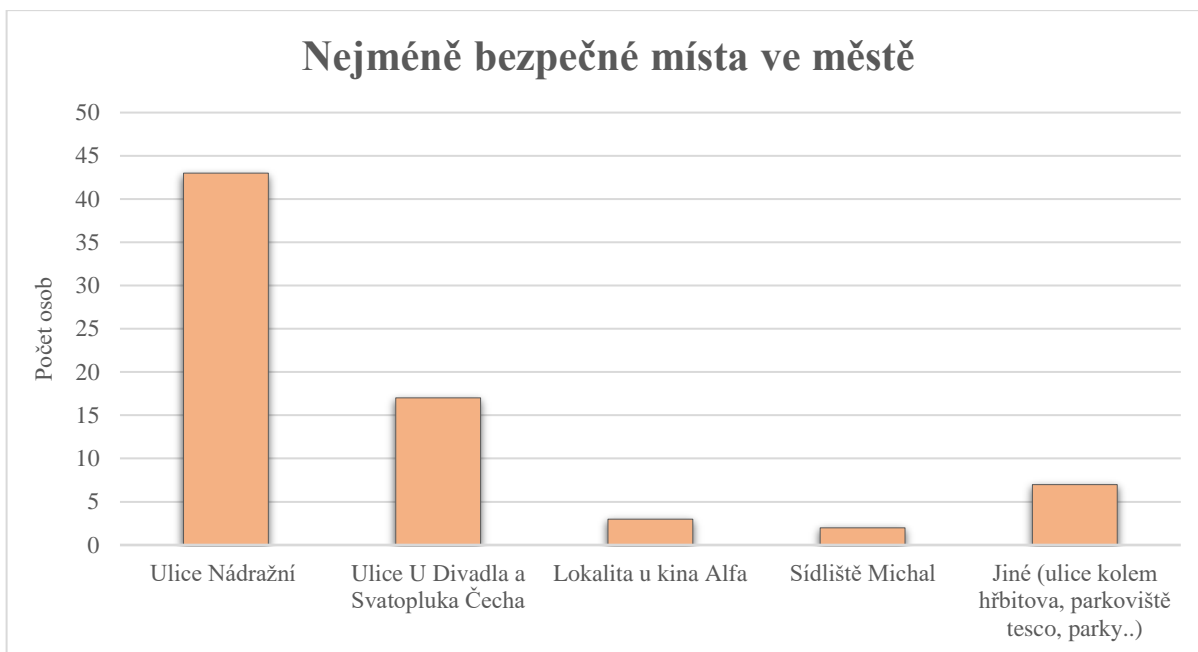
Stejně jako v dotaznících pro odborníky, kde dotazovaní museli zvolit místo, které je ve městě Sokolov nejvíce problémové, i dotazník pro veřejnost obsahoval podobnou otázku. Jednou z otázek bylo, zda vůbec respondent má povědomí o tom, kde se nachází problémová lokalita (taková, která má špatné hygienické poměry, objevuje se v takovém místě vysoká chudoba a rizikové chování osob vyloučených). Na grafu 15 lze spatřit, že více jak polovina respondentů (59 %) ví, nebo má povědomí o tom, kde se problémové oblasti nacházejí, nebo ty které oni sami dle subjektivního hlediska považují za problémové.

Graf 15: Povědomí respondentů o sociálně vyloučených lokalitách na území města Sokolov

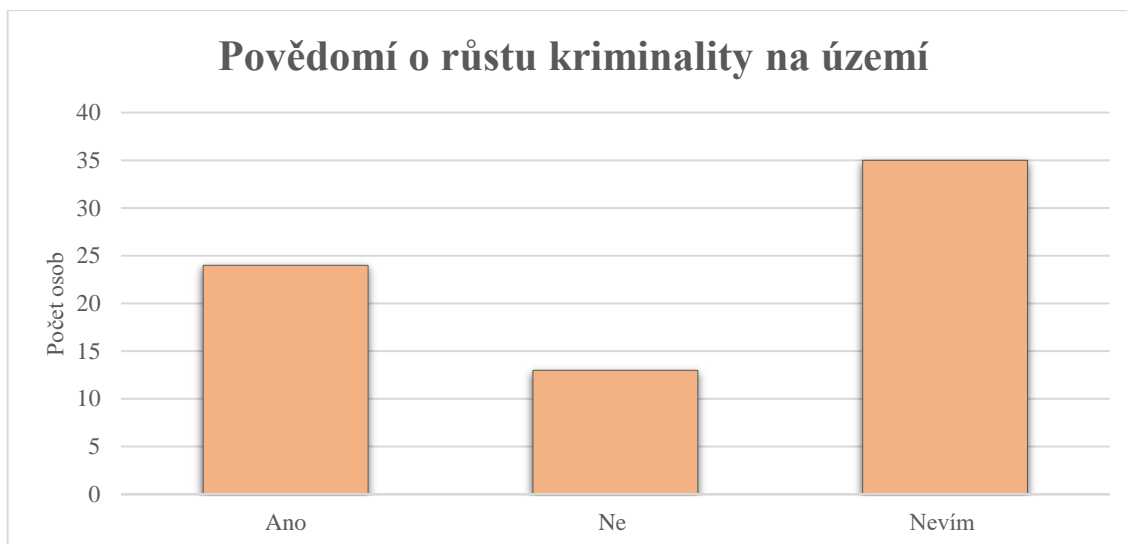
Nejčastěji veřejností uváděná jako problémová místa byla (stejně jako u odborníků, kteří se pohybují na území) lokalita okolo vlakového a autobusového nádraží, při řece Ohři (ulice Nádražní). Další místa, která byla ve větší míře uváděna, byla ulice Heyrovského, nacházející se v blízkosti hřbitova a dále pak sídliště Michal, na kterém se v poslední době dle respondentů objevují problémové osoby a s tím spojené rizikové chování. Další lokality, které už respondenti tolik neuváděli, byly ulice U Divadla, která je v blízkosti již zmíněného nádraží a dále pak ulice Nádražní a v těsné blízkosti následující ulice Sokolovská, ulice Křižíkova, ulice Hornická, ulice Švabinského a parkoviště Tesco.

Z dotazníků je patrné, že nejvíce se lidé obávají právě lokality kolem nádraží. Tomuto nasvědčují i odpovědi na otázku, na kterém místě na území města Sokolov se respondenti cítí nejméně bezpečně. Na výběr byly čtyři lokality – lokalita u kina Alfa, ulice Nádražní, ulice U Divadla a Svatopluka Čecha, a sídliště Michal. Respondenti měli možnost doplnit i jinou lokalitu, kde se cítí nejméně bezpečně. Nejčastěji uváděli právě výše zmiňované Tesco, kolem hřbitova (ulice Heyrovského) a parky. Z grafu 16 je ale patrné, že právě nejméně bezpečně se cítí v okolí nádraží a dále pak v ulici U Divadla a Svatopluka Čecha. Následuje lokalita u kina Alfa a sídliště Michal.

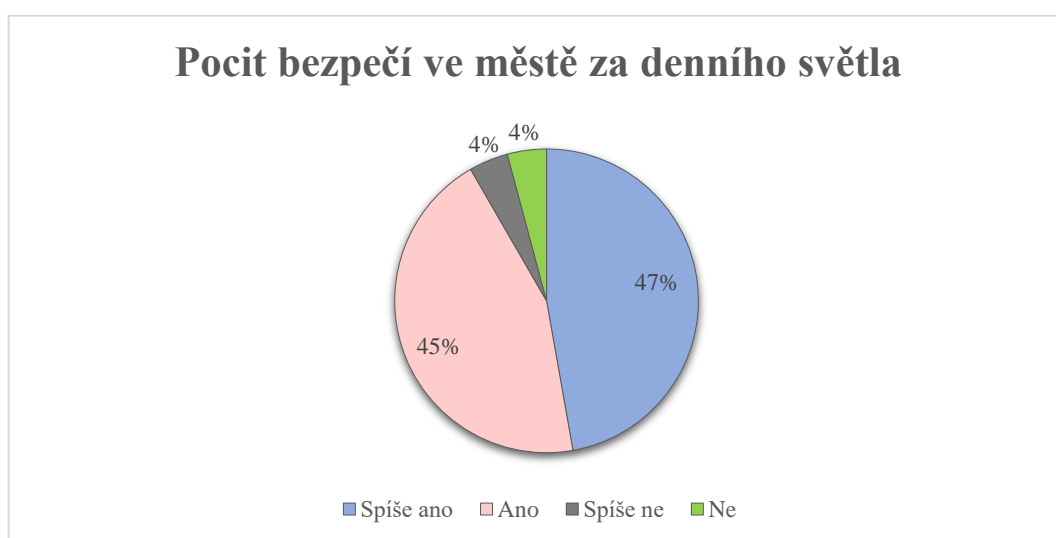
Graf 16: Nejméně bezpečné místo dle veřejnosti na území města Sokolov

I přes to, že se respondenti se na území města Sokolov cítí převážně bezpečně (graf 12), mají povědomí o sociálně vyloučených lokalitách. Část dotazovaných měla taktéž problém s těmito osobami z exkludovaných lokalit. Jako nejrizikovější se jeví oblast okolo nádraží, přesněji ulice Nádražní a také oblast kolem centra Sokolova. Lze předpokládat, že právě v těchto lokalitách se bude objevovat rizikové chování u osob ze sociálně vyloučených lokalit a bude zde zvýšená míra kriminality. Z výsledků dotazníkového šetření (graf 17) ale vyplývá, že necelá polovina (49 %) respondentů neví, zda na území města Sokolov narůstá kriminalita či nikoli. Dalších pak třiatřicet procent respondentů subjektivně uvedlo, že kriminalita narůstá. Své rozhodnutí zdůvodnili tím, že právě nárůst kriminality vidí ve vysoké nezaměstnanosti a v získání potřebných peněz na obživu tím, že kradou. Jiní zase uváděli to, že v Sokolově je stále více problémových osob, více mládeže, která je drzá, nebojí se drobnějších krádeží a stále častěji se na tomto území objevuje obchod s drogami, vandalství. Další pak uvádějí to, že se sem stěhuje a vyskytuje se na území mnoho romského etnika, které je nepřizpůsobivé a problémové a na ostatní obyvatele pak mají drzé narážky.

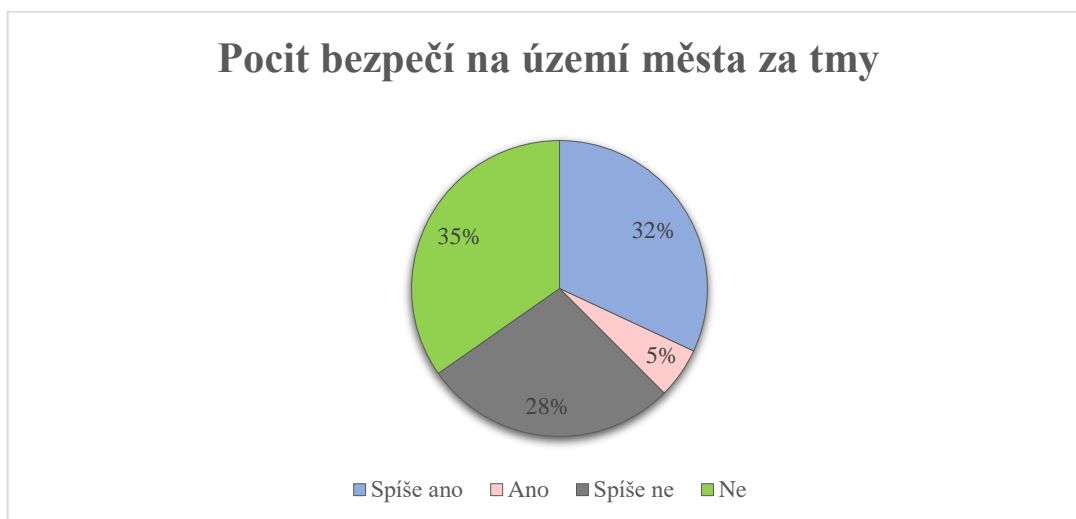
Graf 17: Růst kriminality z pohledu respondentů

V dotazníku se také vyskytla otázka směřující ke zjištění, zda se respondenti cítí bezpečně ve městě za tmy a za denního světla a zda se cítí bezpečněji tam, kde jsou na hlídce policisté. Odpovědi byly překvapivé. Nejprve je nutno se podívat na první dvě otázky (zda se cítí bezpečně ve městě Sokolov za tmy a za denního světla). Ukázalo se, že za denního světla se respondenti z řad veřejnosti na území cítí bezpečně. To ukazuje i graf 18, tedy dohromady 92 % respondentů uvedlo, že se na území přes den necítí nijak ohroženi. Odpověď Spíše ne a Ne zvolilo dohromady 8 % respondentů, kteří uvedli, že se necítí bezpečně z důvodu potulujících skupin a bezdomovců, a také uváděli, že byli okradeni. Z grafu a odpovědí je tedy jasné, že většina respondentů se ve dne cítí ničím neohrožená.

Graf 18: Pocit bezpečí na území Sokolova za denního světla

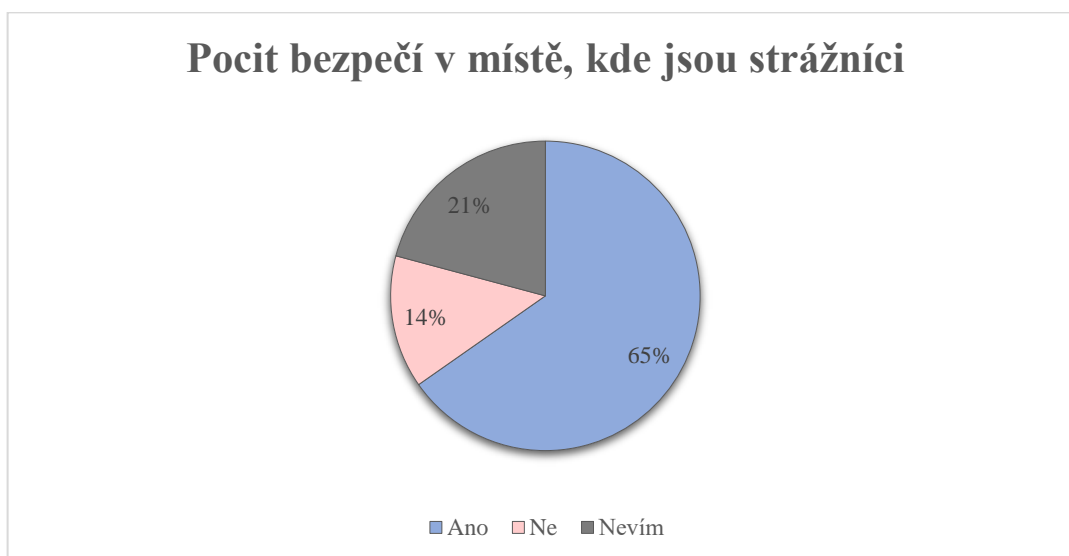
Dále následovala otázka, zda se na území města Sokolov cítí respondenti bezpečně za tmy. Zde byli respondenti více sdílnější. Dělili se na tři celkem vyrovnané skupiny. Z grafu 19 je patrné, že je tomu právě naopak než u předešlé otázky – za tmy se na území necítí bezpečně. Nejčastější odpovědí, kterou zde volili, byla odpověď Ne (35 %), druhou nejčastější odpovědí byla odpověď Spíše ano (32 %) a třetí častou volenou odpovědí bylo Spíše ne (28 %). Zbýlých 5 % odpovědělo, že i za tmy se na území cítí bezpečně.

Graf 19: Pocit bezpečí na území Sokolova za tmy

Do odpovědí, proč to respondenti takto cítí, často uváděli, že byli přepadeni nebo dokonce okradeni. Bojí se potulujících, nepřizpůsobivých osob, kteří se neslušně chovají, drogově závislých. Obávají se agresorů a opilců, skupin romského etnika, které napadá kolemjdoucí (osamělé chodce), a tak se někteří respondenti bojí chodit sami. Taktéž uváděli, že takovýchto osob je na území více, ale je málo hlídek, které by tyto problémy řešily. A právě i zde (u otázky, zda se cítí bezpečně v místě, kde jsou na hlídce policisté nebo strážníci – graf 20) se dělí obyvatelstvo do třech kategorií.

Nejčastěji respondenti volili odpověď Ano (65 %), což znamená, že v místech, kde hlídkují policisté nebo strážníci, se cítí bezpečně. Ovšem na grafu 20 lze vidět, že se i za těchto okolností necítí bezpečně 14 % respondentů. Toto své rozhodnutí odůvodnili tak, že jsou často problémy řešeny pouhou domluvou a více to už neřeší. Někteří dokonce uvedli, že jsou to „přátelé“ s dotyčnými osobami. Nebo se vůbec o takovéto chování nezajímají, přehlížejí je. Dalších 21 % respondentů nedokázalo svůj pocit bezpečí v místech hlídek zhodnotit. To může být tím, že mohou být respondenti opět z jiného města, nebo si taktéž právě nejsou jisti, zda by ke zlepšení bezpečnosti právě hlídky policie/strážníků pomohly. Zde je možné jen polemizovat.

Graf 20: Pocit bezpečí v místě, kde hlídají policisté nebo strážníci

Dotazník pro veřejnost dával také respondentům možnost uvést své náměty a připomínky k tomu, co by dle nich případně přispělo ke zvýšení bezpečnosti na území města Sokolov. V mnoha případech se objevovaly náměty směřující právě k hlídkám a k vystěhování sociálně vyloučeného obyvatelstva. Například to, že by pomohlo veřejnosti k pocitu bezpečí ve městě více hlídek nejen ve večerních a nočních hodinách, ale aby se celkově sociálně vyloučené lokality více hlídaly, přibylo více hlídek, které se o problematiku budou zajímat. Někteří dokonce uvedli, že by bylo vhodné, aby se městská police věnovala více sociálně vyloučeným lokalitám, veřejnost by taktéž ocenila více kontrol ve vyloučených lokalitách a častější policejní hlídky, které dle veřejnosti pomohou k tomu, aby se lidé na území cítili bezpečně. Někteří také dodali, že by nebylo na škodu, kdyby se v ulicích objevil kamerový systém a více kontrol (policejních), kdy by byli kontrolováni nejen chodci ale i řidiči. Někteří byli taktéž pro to, aby se celkově lidé z těchto lokalit vystěhovali pryč, někteří naopak uvedli to, že tomuto problému už nikdo a nic nepomůže. Dále pak také sokolovská veřejnost uváděla jako návrh znásobení trestu. Jiní oproti tomu zase uváděli jako návrh ke zlepšení bezpečnosti to, že by odstěhovali osoby ze sociálně vyloučených lokalit pryč, na okraj města, zbourali by právě ty domy, kde se nejvíce sdružují osoby z segregovaných lokalit a celkové odstranění osob. Někteří taktéž uváděli, že by naopak do každodenního života zapojovali osoby z těchto lokalit a dle některých respondentů z řad veřejnosti by mělo být zapojeno více terénních pracovníků, kteří by pracovali s těmito osobami. Někteří také uváděli, že by podle nich bylo dobré, aby se určitým způsobem pracovalo a apelovalo už na děti těchto sociálně vyloučených osob. Někteří taktéž byli pro to,

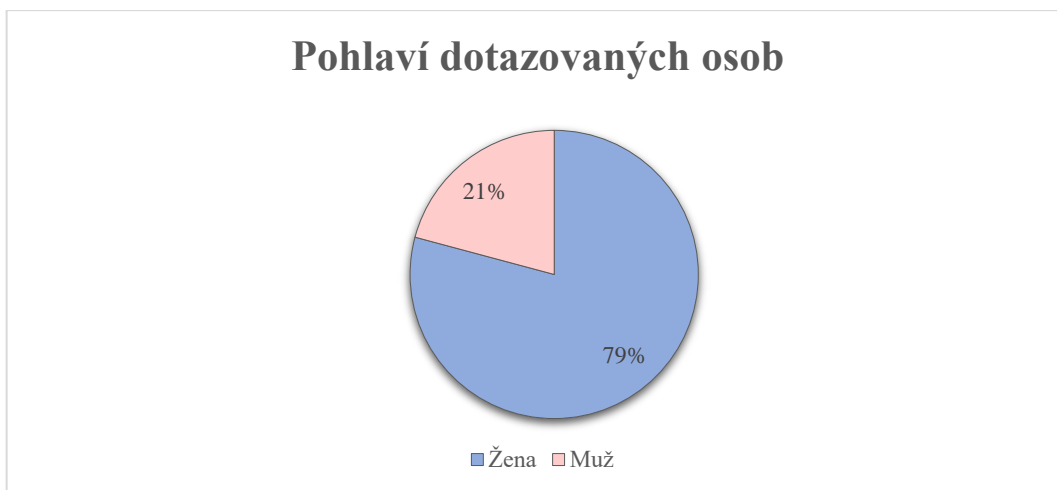
aby se omezili sociální dávky jen na ty, kteří doopravdy pracují a byla celkově širší nabídka práce pro všechny a zapojení osob ze sociálně vyloučených lokalit do běžného života (zaměstnávat více osob z těchto lokalit).

Respondenti také měli uvést, v jaké části města bydlí, nebo zda bydlí v jiné obci či městě. Na výběr měli hned několik možných variant. Nejvíce respondentů, jak ukazuje graf 21, bydlí v části města, na kterou ovšem sociálně vyloučené lokality nemají závažnější dopad. O osobu méně uvedlo, že bydlí v blízkosti sociálně vyloučené lokality, sedmnáct lidí pak uvedlo, že bydlí v jiném městě/obci a zbylých šest lidí bydlí v sociálně vyloučené lokalitě. Z dosavadních výsledků je ale zřejmé, že i přes to, že většina z respondentů uvedla, že bydlí v části města, na kterou některá ze sociálně vyloučených lokalit nemá vliv, jedná se o problém, který určitým způsobem zasahuje celé město i jeho obyvatelstvo.

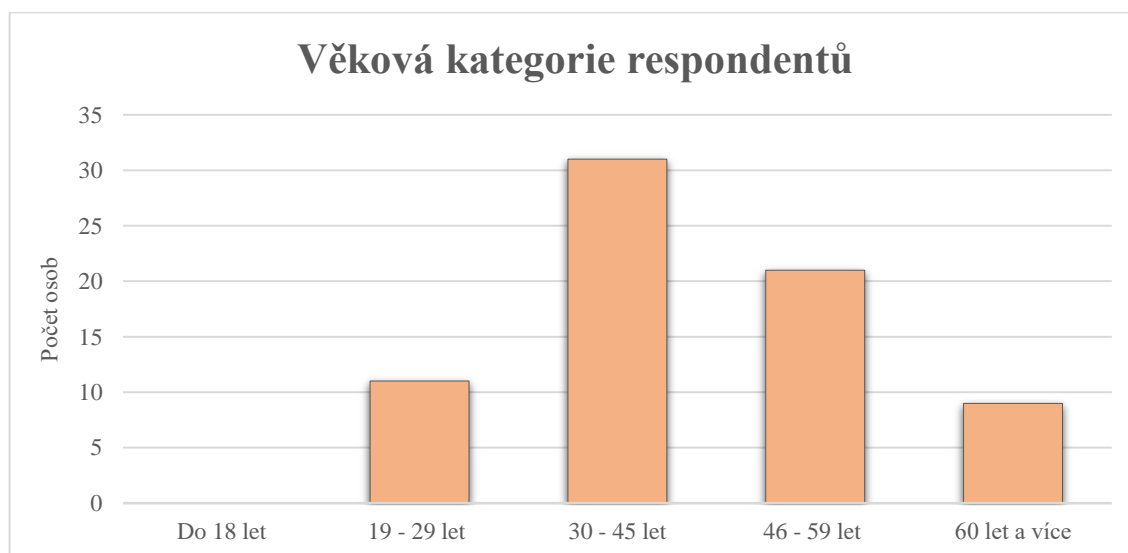
Graf 21: Bydliště respondentů

V závěru dotazníku byly položeny dvě otázky směřující k věku a pohlaví respondentů. Graf 22 ukazuje, že na dotazníky odpovídaly častěji ženy (79 %), muži tvořili přibližně jednu pětinu (21 %) dotazovaných respondentů. Z výsledků dotazníků je zřejmé, že k bezpečnosti a celkově o bezpečnost zajímají více ženy, než muži a sociální sítě, které se týkají Sokolova (kde byly dotazníky zveřejněny), sledují více ženy než muži.

Graf 22: pohlaví respondentů

Možnosti odpovědí na otázku vztahující se na věk respondentů byly rozděleny do 5 skupin (do 18 let, 19 – 29 let, 30 – 45 let, 46 – 59 let, 60 let a více). Podle grafu 23 je patrné, že se dotazníku nezúčastnila žádná nezletilá osoba. Do skupiny 19 – 29 let se zařadilo jedenáct respondentů. Nejvíce respondentů, přesněji jednatřicet osob, se zařadilo do následující skupiny 30 – 45 let. Na dotazníky taktéž odpovídaly osoby, které zvolily svoji věkovou skupinu 46 – 59 let, zde se jednalo celkem o jednadvacet osob. Uspokojivé je, že devět lidí odpovědělo na dotazníky ve skupině 60 let a více. Vyplnění dotazníků se zúčastnily všechny kategorie osob zletilých, převážně aktivní obyvatelstvo v příznivém početním zastoupení.

Graf 23: Věkové složení respondentů

4 Zhodnocení dopadů sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost v území

Pro zhodnocení dopadů sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost v území byla použita SWOT analýza.

SWOT analýza se používá k hodnocení vnitřních faktorů, kam spadají silné a slabé stránky, a vnějších faktorů, kde lze nalézt příležitosti a hrozby (tabulka 1). Řadí se mezi strategické metody analýzy. Název SWOT analýza je ve své podstatě zkrácené slovo, které se skládá z anglických názvů. Počáteční písmena anglických slov tvoří název SWOT analýza (**S**trengths – silné stránky, **W**eakness – slabé stránky, **O**pportunities – příležitosti, **T**hreats - hrozby). Vnějšími faktory se rozumí prostředí, které je v tomto případě okolí města Sokolov, které nelze moc ovlivnit. Je možné sem například zařadit stěhování obyvatelstva, či naopak vystěhování obyvatelstva pryč z města. Naproti tomu vnitřními faktory je prostředí uvnitř, pro tuto práci město Sokolov. Například parky a zeleň ve městě Sokolov, poskytované služby na území města.

Tabulka 1: Rozložení jednotlivých submatic ve schématu SWOT analýzy

	Klady (pomáhající k dosažení cíle)	Zápory (nenapomáhající k dosažení cíle)
Vnitřní faktory	SILNÉ STRÁNKY (klady, přednosti)	SLABÉ STRÁNKY (nedostatky)
Vnější faktory	PŘÍLEŽITOSTI (možnost zvýšení aktiv - silných stránek)	HROZBY (rizika, která ohrožují, negativní jevy)

Cílem SWOT analýzy je identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby a následně s tímto pracovat. Každá organizace by se po takovémto vymezení měla snažit o omezení „vypsanych“ slabých stránek a znát hrozby. A naopak by měla podpořit silné stránky a hledat nové příležitosti na zlepšení.

Pro město Sokolov bylo vymezeno několik oblastí a zařazeno do jednotlivých částí mezi silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Bylo provedeno taktéž váhování, kdy každá se submatic

(jednotlivé část – silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby) se musejí rovnat stům procentům (tzn. jedné). Ve sloupci hodnocení, se zhodnotila na škále od jedné do pěti spokojenosti/nespokojenost s daným tvrzením, přičemž slabé stránky a hrozby se uvedly s minusem, jelikož jsou to pro nás tzv. “zápory“. Následoval krok, kdy se jednotlivě váha a hodnocení vynásobilo (sloupeček součin) a nakonec se sečetl sloupeček součin, pro každou ze submatic, což je výsledek, na základě kterého bude provedeno navrnutí možných řešení.

Tabulka 2: SWOT analýza pro město Sokolov

		Váha	Hodnocení	Součin
Silné stránky	Kultura, volnočasové aktivity, sportoviště	0,20	5	1,00
	Široká nabídka sociálních služeb	0,25	5	1,25
	Spolupráce organizací pro sociální oblast	0,27	4	1,08
	Zdravotnické zařízení a služby	0,10	3	0,30
	Komunitní a terénní práce s osobami ze SVL	0,18	4	0,72
	Součet	1		4,35
Slabé stránky	Nezaměstnanost a s tím spojená zadluženost	0,12	- 5	-0,60
	Nízká úroveň vzdělání (kvalifikovanost)	0,10	- 4	-0,40
	Vysoký podíl osob sociálně vyloučených ve městě	0,13	- 5	-0,65
	Předražené bydlení pro SVL osoby a pro osoby s nízkým příjmem	0,11	- 5	-0,55
	Skládky v ulicích, nepořádek a hluk	0,10	- 5	-0,50
	Sociálně patologické jevy (gambling, užívání omamných látek)	0,09	- 5	-0,45
	Záškoláctví	0,10	- 4	-0,40
	Nedostatečná informovanost obyvatelstva a osob ze SVL ze strany města	0,08	- 3	-0,24
	Postoj obyvatel Sokolova vůči exkludovaným osobám	0,09	- 4	-0,36
	Činnost policejních hlídek při řešení problémů s exkludovanými osobami	0,08	- 3	-0,24
Součet	1		-4,39	
Příležitosti	Nabídka pracovních míst (přilákaní obyvatel)	0,35	4	1,40
	Podpora dětí ze SVL ke vzdělání a mimoškolním aktivitám	0,20	4	0,80
	Propojení státního a neziskového sektoru	0,25	4	1,00
	Dohody o vzájemné spolupráci s okolními obcemi	0,20	3	0,60
	Součet	1		3,80
Hrozby	Odehod mladých a kvalifikovaných občanů do jiných měst	0,20	- 4	-0,80
	Stěhování problémových osob do města	0,35	- 5	-1,75
	Zvýšení kriminality	0,20	- 4	-0,80

Nárůst cen na bydlení, základní potřeby a služby	0,25	- 3	-0,75
Součet	1		- 4,10

Je patrné (tabulka 2), že nejvyšší bodové ohodnocení je u slabých stránek, kdy území města Sokolov je ohroženo právě nezaměstnaností, se kterou souvisí zadluženost a předražené bydlení, které si osoby ze sociálně vyloučené lokality a osoby s nízkým příjmem nemohou dovolit. Problémem jsou taktéž černé skládky ve vyloučených lokalitách, které nepůsobí pěkným dojmem a jak odborníci, tak i obyvatelstvo si na tento problém taktéž stěžovali. Dále pak je velkým problémem velký podíl vyloučených osob v sociálně vyloučených lokalitách, kdy se stále do Sokolova stěhuje více a více osob. Problémem jsou zde taktéž i sociálně patologické jevy. Druhý nejvyšší součet dosáhla silná stránka. Je možno vidět (tabulka 2) v silných stránkách, že Sokolov nabízí mnoho volnočasových aktivit a ve městě se objevuje mnoho sociálních služeb, které jsou nabízeny občanům. Na třetím místě bodového ohodnocení, lze vidět hrozby, které město ohrožují. Ukázalo se, že nejvyšší nespokojenost je se stěhováním problémových a vyloučených osob do města a s tím související nárůst kriminality a obava odchodu mladých a kvalifikovaných osob z města.

Město Sokolov by tedy mělo snížit své slabé stránky a za použití svých silných stránek by mělo posílit příležitosti. V první řadě, by město Sokolov mělo pracovat právě s nezaměstnaností. Bud' tím, že umožní osobám s nižší kvalifikací jednoduché práce, nebo se bude snažit přilákat do města nové obyvatelstvo například na jisté výhody (mnoho kulturních a mimoškolních aktivit pro své děti), či poskytnout levnější bydlení. Taktéž by se mělo věnovat rozdílům více a méně kvalifikovaných lidí a posilovat vztahy, aby se neprohlubovaly a nedocházelo k nepokojům. Problematiku bydlení by mělo město řešit s vlastníky bytů, kteří je pronajímají osobám s nízkými příjmy a vyloučeným osobám. Taktéž by mělo začít více pracovat s osobami ze sociálně vyloučených lokalit a snažit se je zapojit co nejvíce do každodenního života, hluk a nepořádek řešit sankcemi. Především se snažit omezit tyto lokality především domy v určitých lokalitách zbouráním. Zapojení více osob (zaměstnat více komunitních a terénních pracovníků), kteří by tu pracovali s osobami z exkludovaných lokalit. Problematiku patologických jevů řešit kupříkladu tak, že by se zapojilo více policistů ke kontrolování nad dodržováním veřejného pořádku a k namátkovým kontrolám v domech ve vyloučených lokalitách. Problematiku, která se týká hluku a černých skládek právě v blízkosti sociálně vyloučených lokalit, v sociálně vyloučené lokalitě kolem nádraží, vyřešit například tak, že by se v okolí tohoto místa upevnilo několik kamerových systémů, či fotopastí, které budou tuto nejvíce problematickou lokalitu

sledovat a následně navrhuji zapojení policie k řešení případných sankcí. Zlepšit informovanost jak osob se sociálně segregovaných lokalit, tak obyvatelstva a apelovat a pracovat více se záškoláctvím a apelovat na rodiny. Umožnit těmto dětem docházku do škol.

4.1 Komparace napříč vybranými kraji v České republice

Z již získaných poznatků a na základě dotazníků a SWOT analýzy a po rešerši literatury, je třeba provést komparaci města Sokolov (Karlovarského kraje) s ostatními kraji. Schematicky znázorněno viz tabulka 3.

Z Analýzy sociálně vyloučených lokalit (Čada, 2015, s. 12) je vidět, že největší nezaměstnanost (a z ní plynoucí další problematika, jako bylo uvedeno už v teoretické části práce - nemožnost dosáhnout na finanční obnos a špatný životní stav, dluhy) je v lokalitách Moravskoslezského, Ústeckého, Karlovarského a Olomouckého kraje. Tato analýza taktéž poukazuje na to, že se tyto sociálně vyloučené lokality rozpadají na menší celky (často například na periferii města), či se tito obyvatelé stěhují do menších vesnic – nemají městský charakter a nejsou tak velké, jako tomu bylo kdysi.

Sociálně vyloučené lokality, například v hl. městě Praze (kde je sedm sociálně vyloučených lokalit) a v Karlovarském kraji (je těchto lokalit šedesát jedna) (Čada, 2015, s. 34). Fakt, že v hlavním městě je pouze sedm lokalit, může být zapříčiněno například tím, že právě na území Prahy se nacházejí velice perspektivní firmy, je zde mnoho škol, kvalifikovaných lidí, velice dobrá a rozsáhlá nabídka pracovních míst. Sice zde nebude taková problematika bezpečnosti z hlediska sociálně vyloučených lokalit, ale na druhou stranu se zde například mohou více objevovat krádeže, které jsou často latentní, či jiná kriminalita. V Karlovarském kraji se objevuje mnoho sociálně vyloučených lokalit. Je tomu tak proto, že tyto lokality (jak již bylo v charakteristice města Sokolov uvedeno) byly v dřívějších dobách významné svojí těžbou. Nyní je těžba velice omezena a bylo propuštěno mnoho zaměstnanců. Lze se domnívat, že právě tito zaměstnanci už nenašli (pro svoji nízkou kvalifikaci) jiné pracovní místo, nebo se jen jednalo o starší občany, kteří chtěli na území zůstat. Postupem času, ovšem z hlediska změny trhu práce, nabídky a poptávky, a jejich nemožnosti dosáhnout na finanční prostředky, se mohou právě tito lidé stát sociálně vyloučenými, kdy hledají jakoukoli možnost na obživu. Právě například v Karlovarském kraji a Moravskoslezském kraji jsou nižší nájemy a tyto osoby ze sociálně vyloučených lokalit a z důvodu jejich nižších životních nákladů se přestěhovávají do těchto

lokalit. Dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit (Čada, 2015, s. 48 – 49) je Karlovarský kraj řazen k venkovské lokalitě, jelikož se na území Karlovarského kraje objevují menší sociálně vyloučené lokality. Venkovské lokality jsou dle studie od GAC spol. s. r. o. (Čada, 2015) ty, které se vyznačují tím, že budovy jsou ve špatném až dezolátním stavu, tyto lokality existují dlouhodobě a žije zde více Romského etnika, taktéž se na takovémto území objevují ubytovny. Oproti tomu Moravskoslezský kraj se řadí, dle dokumentu – Analýza sociálně vyloučených lokalit (Čada, 2015), k velkým velkoměstským lokalitám, které jsou tvořeny bloky, ulicemi a sídlišti. Jednotlivé sociálně vyloučené lokality jsou větší, než je tomu například v Karlovarském kraji. Dalo by se říct, že se jedná o jakýsi komplex budov, které jsou taktéž ve špatném stavu, právě v těchto místech je velice častá kriminalita a vysoká závislost na omamných látkách.

Co se týče trhu práce a zmíněné nezaměstnanosti, je například v Plzeňském kraji menší nezaměstnanost, než právě v příhraničních oblastech jako je právě Karlovarský kraj (nezaměstnanost v Karlovarském kraji, ČSÚ, 2020). Jak už bylo zmíněno, Karlovarský kraj je znám svojí těžbou, která ale před několika lety stagnovala a dnes už se v tak velké míře netěží. Je jasné, že lidé se z těchto lokalit stěhují (ti, co našli pracovní místo jinde) a ti, co nemají potřebnou kvalifikaci naopak přicházejí do Karlovarského kraje (například Most, Sokolov), kde jsou relativně levné nájmy a stále možnost alespoň nějaké práce (pro ty, kteří mají jen základní vzdělání). V Plzeňském kraji je malý podíl nezaměstnanosti hlavně z důvodu, že v Plzni je mnoho velkých prosperujících a mnohdy i světových továren, které zaměstnávají nejen plzeňské občany, ale i občany z přilehlých obcí a měst. Je zde velice velká škála nabídky práce.

V práci byla popsána také kriminalita a bezpečnost na území Sokolov, který se nachází v Karlovarském kraji, lidé uváděli (což bylo vidět i z dotazníků), že na území města Sokolov a v Karlovarském kraji drobné krádeže, vandalismus, užívání drog a návykových látek a s tím spojený gambling. ČSÚ ve svých statistikách zaregistroval (k poslednímu prosinci 2019) 5 735 registrovaných trestných činů, na území Karlovarského kraje. (Český statistický úřad – Krajská správa v Karlových Varech, 2020). Jedná se o započítání všech trestných činů (hospodářská a obecná kriminalita). Je faktem, že osoby, které jsou v nějaké těžké situaci, berou užívání drog, gambling a prodej drog za jakousi obživu a únik, ale ve většině případů to především vede ke kriminalitě. Jiní obyvatelé Sokolova si stěžovali na rušení nočního klidu, znečišťování (skládky, odpad). Jiní zase uváděli útoky verbální a vulgární projevy. Pocit bezpečí byl vcelku nízký. Ovšem ve statistikách od ČSÚ (Český statistický úřad – Krajská správa v Karlových Varech, kriminalita, 2020), je vidět srovnání Karlovarského kraje a ostatních krajů. Například Jihočeský kraj měl k 31. prosinci 2019 počet registrovaných trestných činů 9 229, což je o 3 494 více než

v Karlovarském kraji. I přes to, že osoby z karlovarského města Sokolov pro tuto práci v dotaznících uváděli, že se necítí moc bezpečně na území města. A celkově z poznatků se lze domnívat, že Na území Karlovarského kraje se nachází mnoho sociálně vyloučených lokalit, je na tom oproti zmiňovanému jihočeskému kraji o poznání lépe. To může být také způsobeno tím, že v Jihočeském kraji žije mnohem více obyvatel než v kraji Karlovarském. A pak to může také například být způsobeno tím, že právě do zmíněného kraje na jihu Čech jezdí mnoho turistů, i těch zahraničních, za rekreací a navštěvují zde známé památky. Právě tyto osoby jsou taktéž u pachatelů trestných činů velkým “lákadlem“ a mohou být na území taktéž okradeni.

Tabulka 3: Komparace Karlovarského kraje a ostatních krajů napříč Českou republikou

Nezaměstnanost			
Karlovarský kraj	největší nezaměstnanost, obdobně jako u Moravskoslezského, Ústeckého a Olomouckého kraje – omezené pracovní možnosti	Plzeňský kraj	Nižší nezaměstnanost - velká škála nabídky práce
Počet sociálně vyloučených lokalit			
Karlovarský kraj	61 sociálně vyloučených lokalit	Hl. m. Praha	7 sociálně vyloučených lokalit
Charakter sociálně vyloučených lokalit			
Karlovarský kraj	menší sociálně vyloučené lokality - charakter venkovské lokality	Moravsko-slezský kraj	větší sociálně vyloučené lokality tvořené bloky, ulicemi a sídlišti – charakter velkoměstské lokality
Kriminalita a bezpečnost			
Karlovarský kraj	kriminalita - 5 735 všech registrovaných trestných činů (rok 2019)	Jihočeský kraj	Kriminalita - 9 229 všech registrovaných trestných činů (rok 2019)

5 Návrh doporučení vyplývajících z výzkumu

Termín sociální vyloučení byl používán už v historii. Ovšem od té doby se mnohé změnilo. V dnešním moderním světě a době se velice prohlubují vztahy mezi lidmi. Na tyto osoby pohlíží zbytek společnosti velice negativně. Sociální exkluze je v současné době celorepublikový, dalo by se říct, že až celosvětový problém, který je potřeba řešit. Pro nastínění sociální exkluze a sociálně exkludovaných lokalit, si práce vybrala území města Sokolov.

Na základě provedené literární rešerše a právních předpisů, bylo zjištěno, že sociální exkluze nemá platnou právní legislativu – sociální exkluze není nikde jednotně upravena v jedné právní normě. Je třeba hledat hned v několika. Zde bych navrhovala tuto problematiku upravit samostatnou právní legislativou.

Po provedení dotazníkového šetření cílené na veřejnost a na odborníky zabývající se touto problematikou na území města, bylo zjištěno, že odborníci i většina veřejnosti má povědomí o tom, kde se nachází vyloučené lokality ve městě Sokolov. Mezi odborníky i veřejností byli za nejvíce problematická místa označena tři, která jsou velmi riziková pro celé město. Taktéž bylo zjištěno, že se lidé převážně na tomto území města necítí bezpečně, část obyvatelstva se dokonce stala obětí některých trestných činů. Sokolovští obyvatelé si taktéž ve větší míře stěžovali na hluk a nepořádek v ulicích kolem sociálně vyloučených lokalit.

Na základě SWOT analýzy bylo zjištěno, že území města Sokolov je ohroženo nízkou úrovní vzdělání, vysokou nezaměstnaností a neschopností získání dlouhodobé a stabilní práce a s tím spojenou zadlužeností osob s nízkými příjmy a osob ze sociálně vyloučených lokalit. Dalším problémem je velký podíl sociálně vyloučených osob v sociálně vyloučených lokalitách a hluk a nepořádek v okolí těchto problematických míst, především pak v okolí nádraží. Tyto problémové osoby taktéž jednak sami užívají omamné látky a druhak sami tyto látky prodávají a jsou například dealery některých drog, kdy se snaží získat alespoň nějaký finanční obnos na živobytí a později na další drogy (mnohdy jsou sami uživateli). Z tohoto důvodu můžeme mluvit na tomto území taktéž o větším výskytu sociálně patologických jevů. Město je také ohroženo odchodem kvalifikovaných, mladých obyvatel, a naopak přistěhování těch méně kvalifikovaných a taktéž je ohroženo kriminalitou. Zde bych doporučila, nápomoc styčného (vyčleněného pracovníka), který by pomohl osobám ze SVL najít dlouhodobou práci, nepořádek řešit omezením těchto sociálně vyloučených lokalit (například tím, že by se problematické budovy zbouraly), více terénních pracovníků, kteří pracují s osobami a jsou jim nápomocni a apelují na ně a na jejich děti (k docházce do vzdělání) či tuto problematiku

záškoláctví řešili podporou bydlení – děti a mladiství mohou být ovlivněny i prostředím, ve kterém žijí. Děti a mladiství nedodržují pravidelnou školní docházku a často se u nich objevuje záškoláctví. To může být způsobeno například odlišným jazykem, nedostatečnou domácí přípravou, špatným vztahem ke škole a vzdělání (například po vzoru rodičů). Doporučila bych více apelovat na učitele (na jejich vzdělání – jak se chovat a jak začleňovat děti ze SVL, rozvíjet aktivity, kde cíleně bude například ve skupince dítě/děti ze SVL a ostatní děti). Navrhla bych taktéž propojení ostatních měst a vesnic, kdy by si navzájem pomáhali a podporovali se a ziskový a neziskový sektor. I přes to, že Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy vydalo několik strategií pro začleňování dětí a mladistvých. Myslím, že je ovšem třeba tuto a další strategie propojit i s jinými, aby systém byl komplexnější a problematika se řešila na širší úrovni. Zvýšila bych policejní hlídky a kontroly v ohrožených lokalitách a apelovala bych na zajišťování bezpečnosti na veřejných prostranstvích policejními složkami. Doporučila bych, aby policie byla více důslednější v této problematice a snažili se řešit tuto problematiku. Dále bych navrhla více hlídek ve večerních a nočních hodinách a vybydlené (chátrající domy) zbourat. Navrhuji taktéž cílené programy pro děti z těchto rodin ze sociálně vyloučených lokalit. Dále navrhuji zapojit tyto segregované osoby (pokud to půjde), co nejvíce do života zbytku společnosti a v neposlední řadě zlepšit kamerový systém (alespoň v blízkosti a v sociálně vyloučených lokalitách).

Na základě porovnání Karlovarského kraje s kraji napříč Českou republikou, bylo zjištěno, že sociálně vyloučené lokality jsou spíše venkovského typu – jsou menší a je jich více. A dále bylo například zjištěno, že je na tomto území vysoká nezaměstnanost, která může být také spojena s tím, že se jedná o oblasti, kde se v minulosti například těžilo uhlí, ale dnes už nejsou tak prosperující. Zde navrhuji zlepšení podmínek pro práci, více nabízet práci osobám ze SVL, umožnit a navrhnout firmám pozemky (za nižší ceny), pro stavbu například fabriky.

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat sociálně vyloučené lokality, charakterizovat jejich rysy a na základě výzkumného šetření zhodnotit celkové dopady sociálně vyloučených lokalit. Cíl této bakalářské práce byl naplněn, ačkoliv nutno říct, že tento problém je mnohem závažnější a rozsáhlejší a určitě je na místě se touto problematikou více zabývat a problematiku více rozpracovat, což by mohlo být předmětem budoucí diplomové práce a dalších výzkumů.

Závěr

Bakalářská práce se zaměřila na problematiku sociálního vyloučení a bezpečnosti na území. Jejím cílem bylo především zanalyzovat sociálně vyloučené lokality a charakterizovat jejich rysy. Na základě výzkumného šetření pak následně zhodnotit celkové dopady těchto lokalit na bezpečnost vybraného územního celku a navrhnout možná opatření na zvýšení bezpečnosti daného území.

Pro účely naplnění tohoto cíle práce a vymezení problematiky v teoreticko-metodologické i analyticko-praktické rovině byla práce rozdělena na dvě základní části.

Teoretická část se věnuje informacím a problematice sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit. Na základě rešerše obdobné literatury a právních předpisů byl popsán historický vývoj sociální exkluze a vymezen její právní rámec, byla provedena deskripce sociálního vyloučení, sociálně vyloučených lokalit a sociálních služeb věnujících se exkludovaným osobám, a byla rozebrána problematika sociální exkluze jedinců z pohledu bezpečnosti.

Na teoretickou navazovala část empirická. Pro tuto část bylo vybráno město Sokolov v Karlovarském kraji, kde se charakterizovaly sociálně vyloučené lokality a proběhlo šetření. V rámci výzkumu bylo provedeno dotazníkové šetření, cílené na veřejnost (občany města Sokolov) a jejich povědomí o sociálně vyloučených lokalitách a exkluzi ve městě, a taktéž bylo provedeno dotazníkové šetření, zacílené na odborníky, působící na území, kteří se problematikou zabývají. Pro zhodnocení dopadů sociálně vyloučených lokalit na bezpečnost ve vybraném území byla použita SWOT analýza. Vstupními údaji pro její zpracování byly výstupy z realizovaných dotazníků a informace zjištěné v rámci obsahové analýzy dokumentů a map. Na základě této analýzy se ukázalo, že rizikových faktorů, ovlivňující bezpečnost a pocit bezpečí u obyvatelstva je mnoho. Mezi faktory a nejvíce problematické byla uvedena nezaměstnanost a s tím spojená a narůstající zadluženost, která se objevuje právě u osob s nízkými příjmy a u osob sociálně vyloučených. Dalším rizikovým faktorem a problematickým místem, dle analýzy, je vysoký podíl sociálně exkludovaných osob ve městě, patologické jevy, užívání omamných látek a s tím spojený nepořádek a hluk právě, v okolí těchto lokalit, především v okolí sociálně vyloučené lokality, kolem nádraží. Z analýzy poskytnutých dokumentů, dotazníků a po konzultaci s odborníkem, je právě tato lokalita nejvíce rizikovější a nejvíce problémová na území města Sokolov (mnoho obyvatelstva i odborníci ji často uváděli taktéž jako nejvíce problémové místo). Na základě SWOT analýzy

se také ukázalo, že na území města, mezi sociálně vyloučenými je časté záškoláctví, kdy mladiství nejsou vedeni od svých rodičů ke školní docházce. Z analýzy bylo patrné, že z tohoto území stále odcházejí mladí, kvalifikovaní obyvatelé do jiných měst, za lepší nabídkou zaměstnání a naopak, že se do města stěhuje stále více a více problémových lidí. Toto se jeví jako velmi problematické. Na druhou stranu má Sokolov velice širokou škálu nabídek volnočasových aktivit, sportovišť. Město by chtělo více propojit státní a neziskový sektor a také zapojení více terénních pracovníků, kteří budou pracovat s vyloučenými osobami nebo s osobami, kterým takovéto vyloučení hrozí a dále podporovat děti ze sociálně segregovaných lokalit.

Následovala komparace Karlovarského kraje, v němž se vybrané město Sokolov nachází, s ostatními kraji napříč Českou republikou. V rámci komparace bylo zjištěno, že Karlovarský kraj má oproti Plzeňskému značně větší nezaměstnanost. Což může být tím, že v Plzeňském kraji, přesněji v Plzni je velké množství firem, i zahraničních a velice prosperujících, které nabízejí nepřeborné množství pracovních míst. V Karlovarském kraji a dále pak také například v Moravskoslezském, Ústeckém a Olomouckém tolik pracovních možností občané nemají. Jedná se totiž o oblasti, které v minulosti sice byly velice prosperující, z hlediska průmyslu a například těžby, ale dnes tomu už tak není. Při porovnání počtu sociálně vyloučených lokalit v Karlovarském kraji a v hlavním městě České republiky bylo zjištěno, že na území hlavního města se vyskytuje pouze sedm takovýchto lokalit, naopak v Karlovarském kraji jich je jednašedesát. Po porovnání počtu obyvatel (na jednu sociálně vyloučenou lokalitu, jak v Praze, tak v Karlovarském kraji) čísla stejně ukazovala, že sociální vyloučení je ve větší míře v kraji Karlovarském. To může být i z důvodu toho, že právě v Praze je větší nabídka pracovních míst. Zde můžeme jen polemizovat, proč tomu tak je. Při porovnání charakteru sociálně vyloučené lokality Karlovarského a Moravskoslezského kraje bylo zjištěno, že v kraji Karlovarském jsou spíše menší, ale početnější sociálně vyloučené oblasti, které jsou spíše venkovského charakteru naopak v Moravskoslezském kraji je tomu naopak. Zde se více objevují větší sociálně vyloučené lokality, které jsou tvořeny bloky, sídlišti a ulicemi – charakter městské až velkoměstské lokality. Při komparaci s Jihočeským krajem z hlediska kriminality bylo zjištěno, že více registrovaných trestných činů, bylo páčáno v minulém roce v Jihočeském. To může být proto, že Jihočeský kraj je znám svými památkami, kam lidé jezdí za rekreací a jsou zde časté drobné krádeže. Nebo tím, že v Jihočeském kraji žije více jak tři sta tisíc obyvatel než v kraji Karlovarském.

V poslední kapitole praktické části práce bylo provedeno zhodnocení situace v předmětném území a na základě těchto zjištěných poznatků byl proveden návrh některých možných řešení na zvýšení bezpečnostní situace a pocitu bezpečí na území.

Město by se mělo zabývat nezaměstnaností a snažit se přilákat možné potenciální, nové firmy a snažit se zaměstnávat a zapojovat do života i osoby ze sociálně vyloučených lokalit. Dále pak by město mělo pracovat s dětmi z vyloučených lokalit a zapojovat je více do školních a mimoškolních programů. Město by taktéž mělo omezit výskyt sociálně vyloučených lokalit na území města Sokolov a mělo by zvýšit počty hlídek v těchto lokalitách.

Seznam použité literatury

Akční plán prevence kriminality na léta 2016 - 2020., 2016. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: MV ČR [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: [Akční plán prevence kriminality 2016–2020 - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](https://www.mvcr.cz/akcni-plan-prevence-kriminality-2016-2020)

BROŽ, Miroslav, Petra KINTLOVÁ a Ladislav TOUŠEK 2007. *Kdo drží Černého Petra*. Praha: Člověk v tísní – společnost při České televizi. ISBN 978-8086961-27-9

ČADA, Karel a spol, 2015 *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR.*, Praha, GAC, s. r. o., [online]. [cit.2020-09-10]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-gac.pdf>

ČERNÝ, Jan (a kol.), 2006. *Sociální diskriminace pod lupou*. Praha: Typo & Book Design: Studio Pí. ISBN 978-80-903331-7-6.

Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech, 2020. *Český statistický úřad: Statistiky* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/statistiky>

Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech, 2020. *Český statistický úřad: Kraj* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/kraj>

Český statistický úřad - Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech: *Kriminalita v Karlovarském kraji v roce 2019, 2020*. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/kriminalita-v-karlovarskem-kraji-v-roce-2019>

Člověk v tísní: Sociální práce v ČR - Karlovarský kraj, 2014, *Člověk v tísní* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr/karlovarsky-kraj>

GABAL, Ivan a kol.,2008. *Klíč k posílení integrační politiky obcí: SOCIÁLNÍ VYLOUČENÍ ROMU A ČESKÁ SPOLEČNOST*. Otevřená společnost, o.p.s., [online]. [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: [Brozura zlom final:Brozura final \(gac.cz\)](https://www.gac.cz/brozura-zlom-final)

CHOVANCOVÁ, Jana. Sociální služby, 2018. *Agentura pro sociální začleňování* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/oblasti-podpory/socialni-sluzby/>

JONÁŠOVÁ, Anna, 2013. *Problematika sociálního vyloučení a dávek pomoci v hmotné nouzi na Chomutovsku* [online]. Praha [cit. 2020-12-29]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/60492> Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení.

KELLER, Jan, 2014. *Exkluze jako sociální problém a jako otázka metodologická*. Ostrava. ISBN 978-80-7464-490-0.

KOLEKTIV, BRIZOLIT, 2018. *Labyrintem zločinu a chudoby: kriminalita a viktimizace v sociálně vyloučených lokalitách*. [online]. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická, Katedra antropologie. [cit. 2021-04-22]. ISBN 978-80-7239-340-4. Dostupné z: <http://brizolit.org/wp-content/uploads/2019/02/Labyrintem-zlo%C4%8Dinu-a-chudoby.pdf>

Kotec, o.p.s., 2021. *Regiony - Sokolov* [online]. [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: [Kontaktní centrum Sokolov - KOTEC o.p.s.KOTEC o.p.s.](#)

PETR, Kupka a kol., 2019. *Metodika prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách: Kolektiv brizolit* [online]. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická, [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <http://brizolit.org/wp-content/uploads/2019/10/Metodika-prevence-kriminality-v-soci%C3%A1ln%C4%9B-vylou%C4%8Den%C3%BDch-lokalit%C3%A1ch.pdf>

MIKŠÍK, Oldřich. 2007. *Psychologické teorie osobnosti*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Karolinum, 270 s. ISBN 978-80-246-1312-3

Nezaměstnanost v Karlovarském kraji k 30. 9. 2020 podle MPSV. 2020, *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Karlovarském kraji* [online]. Karlovy Vary, [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-9-2020-podle-mps>

Plánování sociálních a souvisejících služeb: Obecné informace o sociálních službách. 2019. *Sociální služby Třeboňsko* [online]. [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <http://www.socialnisluzbytrebonsko.cz/obecne-informace-o-socialnich-sluzbach.html>

Pomoc v nouzi , o.p.s., 2010. [online]. Sokolov, [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <http://www.pomocvnuziops.cz/www/script/main.php>

RŮŽIČKA, Milan a Toušek LACO, 2014. Sociální exkluze: její prostorové formy a měnící se podoby. JIŘÍ, Šubrt. *Soudobá sociologie VI: (Oblasti a specializace)*. 4. Praha: Nakladatelství Karolinum, s. 117 - 143. ISBN ISBN 9788024625584

Situační analýza Sokolov, 2011. *Agentura pro sociální začleňování: Sokolov* [online]. Praha. [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/analyza_sit_sokolov.pdf

Sokolov. *Centrum sociálních služeb*, 2014, Sokolov [online], [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr/karlovarsky-kraj>

SOKOLOV: Vstupní analýza města Sokolov. *Agentura pro sociální začleňování* [online]. Sokolov, 2016 [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Sokolov_VA.pdf

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020. Praha: MV ČR, 2016. , [online]. Praha. [cit. 2020-06-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

Strategie proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020, 2015, [online]. Praha . [cit. 2020-01-09]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/urad-vlady/strategie/strategie-boje-proti-socialnimu-vyloucení-2016-2020?typ=download>

Strategie romské integrace do roku 2020, 2015. *Vláda České republiky: Strategie romské integrace do roku 2020* [online]. Praha. [cit. 2020-01-09]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Strategie-romske-integrace-do-roku-2020>.

TOUŠEK, Ladislav, 2007. Sociální vyloučení a prostorová segregace. *AntropoWebzin* [online]. Filozofická fakulta ZČU, Plzeň, 2007(2 - 3) [cit. 2020-30-12]. ISSN 1801-8807. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/socialni-vyloucení-a-prostorova-segregace>

USNESENÍ Č. 2/1993 SB., *Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky: Ústava*

České republiky. Předsednictvo České národní rady, 1992. [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: [2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod \(zakonyprolidi.cz\)](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2)

ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: Ústava České republiky. Česká národní rada, 1992. [online]. [cit. 2020-01-09]. Dostupné z: [1/1993 Sb. Ústava České republiky \(zakonyprolidi.cz\)](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1)

VALACHOVÁ, Kateřina a Tomáš PÖSL, 2009. *Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním zajištění potřeby bydlení*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra. ISBN 978-80-254-4383-5

VESELÁ, M. et al. *Sociální vyloučení: dobrá praxe a řešení, manuál pro obce*. Praha: Společně k bezpečí o.s., Odbor bezpečností politiky Ministerstva vnitra ČR, 2009.

Vyhláška č. 120/1976 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a paktu o hospodářských, sociální a kulturních právech. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-12-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1976-120>

Zákon č. 111/2006 Sb., zákon o pomoci v hmotné nouzi, 2017, In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-111#f3011851>

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-117#f1620891>

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-1-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108#f3009618>

Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020. 2020 [cit. 2021-01-02] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273#f2221459>

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-01-18 18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273#f3877986>

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázky

Obrázek 1 - Schéma sociálního vyloučení (zpracováno dle Brože, 2007).....	6
Obrázek 2 - Rozmístění sociálně vyloučených lokalit ve městě Sokolov (Vstupní analýza města Sokolov, 2016)	21

Tabulky

Tabulka 1: Rozložení jednotlivých submatic ve schématu SWOT analýzy.....	41
Tabulka 2: SWOT analýza pro město Sokolov	42
Tabulka 3: Komparace Karlovarského kraje a ostatních krajů napříč Českou republikou	46

Grafy

Graf 1: Pohlaví respondentů	24
Graf 2: Pracovní pozice odborníků.....	25
Graf 3: Praxe odborníků v letech.....	25
Graf 4: Nejčastější důvody, proč se osoby staly vyloučené (z pohledu odborníků)	26
Graf 5: Problémová místa na území města Sokolov z pohledu odborníků	27
Graf 6: Vyskytující se problémy v sociálně vyloučených lokalitách	27
Graf 7: Problematika práce odborníků s osobami ze sociálně vyloučených lokalit.....	28
Graf 8: Problémové chování osob ze sociálně vyloučených lokalit k odborníkům	28
Graf 9: Osobní hodnocení odborníků - negativní pohled veřejnosti na stigmatizované osoby	29
Graf 10: Návrhy odborníků ke zlepšení situace se sociálně vyloučenými osobami	30
Graf 11: Respondenti a jejich případná sociální exkludace	31
Graf 12: Pocit bezpečí respondentů ve městě Sokolov	32
Graf 13: Výskyt problémů se sociálně vyloučenými osobami	32
Graf 14: Počet obětí trestných činů na území města Sokolov	33
Graf 15: Povědomí respondentů o sociálně vyloučených lokalitách na území města Sokolov	34
Graf 16: Nejméně bezpečné místo dle veřejnosti na území města Sokolov.....	35
Graf 17: Růst kriminality z pohledu respondentů	36
Graf 18: Pocit bezpečí na území Sokolova za denního světla.....	36

Graf 19: Pocit bezpečí na území Sokolova za tmy	37
Graf 20: Pocit bezpečí v místě, kde hlídkují policisté nebo strážníci.....	38
Graf 21: Bydliště respondentů.....	39
Graf 22: pohlaví respondentů	40
Graf 23: Věkové složení respondentů	40

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
SVL	Sociálně vyloučená lokalita

Přílohy

Příloha č. 1

DOTAZNÍK PRO SOCIÁLNÍ PRACOVNÍKY

Dobrý den,

jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy Ambis, oboru bezpečnostní management v regionech - kriminalistika a kriminologie.

Byla bych moc ráda, pokud byste mohli věnovat pár minut Vašeho času k vyplnění tohoto dotazníku, který se zaměřuje na sociálně vyloučené lokality ve městě Sokolov. A poskytnete mi tak informace k úspěšnému dokončení praktické části mé bakalářské práce.

Vaše odpovědi jsou zcela anonymní.

Předem moc děkuji za Váš čas a za vyplnění.

1. Jaké je vaše pohlaví?

Muž

Žena

2. Jaká je Vaše pracovní pozice? Jste terénním pracovníkem a střetáváte se s osobami ze sociálně vyloučených lokalit nebo pracujete v kanceláři?

Pracuji jako terénní pracovník

Pracuji v kanceláři

Jiná (*prosím uveďte jaká:*.....)

3. Prosím uveďte, kolikaleté zkušenosti (praxi) máte v řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit nebo v rámci práce se sociálně vyloučenými osobami?

.....

4. Prosím uveďte, z jakého nejčastějšího důvodu se většinou dostaly osoby do sociálního vyloučení? (např. nezaměstnanost, dluhy...)

.....

.....

5. Která s uvedených lokalit ve městě Sokolov je dle Vás nejvíce problémová?

Lokalita u kina Alfa

Ulice Nádražní

Ulice U Divadla a Svatopluka Čecha

Sídliště Michal

Jiná (prosím uveďte jaká:.....)

.....

6. Prosím uveďte, s jakými problémy se v lokalitě uvedené v otázce č. 5 nejčastěji setkáváte?

.....

.....

7. Je práce s jedinci z exkludovaných lokalit problematická?

Ano

Ne

(pokud Ano, prosím uveďte důvod:.....)

8. Měl/a jste Vy sám/sama problém s osobou z vyloučené lokality? (pokud ano, jaký?)

Ano

Ne

(pokud Ano, prosím uveďte jaký:.....)

9. Z Vašeho pohledu, pohlíží ostatní obyvatelstvo města na sociálně vyloučené osoby negativně?

Ano

Spíše ano

Ne

Spíše ne

Nevím

(pokud Ano, nebo Spíše ano, prosím uveďte Váš názor proč:.....)

.....)

10. Prosím uveďte, jaká opatření byste uvítal/a pro zlepšení bezpečnostní situace ve městě Sokolov a pro řešení problémů se sociálně vyloučenými osobami?

.....

.....

DOTAZNÍK PRO OBČANY

Dobrý den,

jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy Ambis, oboru bezpečnostní management v regionech - kriminalistika a kriminologie.

Byla bych moc ráda, pokud byste mohli věnovat pár minut Vašeho času k vyplnění tohoto dotazníku (Vliv **sociálně vyloučených lokalit na územní bezpečnost**), který se zaměřuje na sociálně vyloučené lokality ve městě Sokolov. A poskytnete mi tak informace k úspěšnému dokončení praktické části mé bakalářské práce, **jejímž cílem je zhodnotit celkové dopady těchto lokalit na bezpečnost ve městě a navrhnout opatření k jejímu zvýšení.**

Vaše odpovědi jsou zcela **anonymní**.

Předem moc děkuji za Váš čas a za vyplnění.

1. Jste osobou sociálně vyloučenou?

Ano

Ne

2. Cítíte se ve městě Sokolov bezpečně?

Ano

Spíše ano

Ne

Spíše ne

(Pokud Ne nebo Spíše ne, prosím uveďte důvod:)

3. Měli jste někdy jakýkoli problém s osobami ze sociálně vyloučené lokality ve městě Sokolov?

Ano

Ne

(Pokud Ano, prosím uveďte jaký:)

4. **Stali jste se někdy obětí některého trestného činu na území sociálně vyloučené lokality ve městě Sokolov nebo v jejím bezprostředním okolí, případně v souvislosti s osobami, které v této lokalitě bydlí?**

Ano

Ne

(Pokud Ano, prosím jakého trestného činu, kde se tato událost stala a uveďte konkrétní lokalitu.....)

5. **Máte povědomí o tom, kde se nachází sociálně vyloučené lokality (lokality, které jsou charakterizovány vysokou chudobou, vyloučeností obyvatel, nízkou kvalitou bydlení, špatnými hygienickými poměry, či výskytem rizikových forem chování) ve městě a okolí?**

Ano

Ne

(Pokud Ano, prosím uveďte, kde se nacházejí:)

6. **Na kterém místě ve městě se cítíte nejméně bezpečně?**

Lokalita u kina Alfa

Ulice Nádražní

Ulice U Divadla a Svatopluka Čecha

Sídliště Michal

(Jiné (prosím uveďte jaké):.....)

7. **Myslíte, že kriminalita ve Vašem okolí roste?**

Ano

Ne

Nevím

(Pokud Ano, prosím uveďte důvod:.....)

8. **Cítíte se bezpečně ve městě za denního světla?**

Ano

Spíše ano

Ne

Spíše ne

(Pokud Ne nebo Spíše ne, prosím uveďte důvod:.....)

9. Cítíte se bezpečně ve městě za tmy?

Ano

Spíše ano

Ne

Spíše ne

*(Pokud Ne nebo Spíše ne, prosím uveďte
důvod:.....)*

10. Cítíte se bezpečně v místě, kde jsou na hlídce policisté nebo strážníci?

Ano

Ne

Nevím

*(Pokud Ne, uveďte prosím
důvod:.....
.....)*

11. Co by dle Vás přispělo k zvýšení bezpečnosti ve městě?

Zde je prostor pro Vaše náměty a připomínky:

.....
.....
.....
.....

12. V jaké části města bydlíte?

V sociálně vyloučené lokalitě

V blízkosti sociálně vyloučené lokality

V části města, na kterou sociálně vyloučená lokalita nemá vliv

V jiném městě/obci

13. Jaké je Vaše pohlaví?

Žena

Muž

14. Kolik Vám je let?

Do 18 let

19 – 29 let

30 – 45 let

46 – 59 let

60 let a více

ODPOVĚDI SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ NA DOTAZNÍK**1. Jaké je Vaše pohlaví?**

	Počet osob
Žena	4
Muž	2

2. Jaká je Vaše pracovní pozice?

	Počet osob
Pracující v kanceláři	2
Terénní pracovník	2
Koordinátor pracovních služeb	1
Vedoucí pracovník MP	1

3. Kolikaleté zkušenosti (praxi) máte?

	Počet osob
10 let	1
25 let	1
7 let	1
15 let	2
9 let	1

4. Nejčastější důvod sociálního vyloučení na území Sokolova.

	Počet osob
Dluhy, zadluženost	4
Alkohol, gambling, drogy	3
Závislostní chování	1
Etnicita	2
Nezaměstnanost	3
Hodnotový systém rodičů	1
Nízké vzdělání	2

5. **Která z uvedených lokalit je dle Vás nejvíce problémová?**

Lokality	Počet respondentů
Lokalita u kina Alfa	0
Ulice Nádražní	4
Ulice u Divadla a Svatopluka Čecha	0
Sídlště Michal	1

6. **S jakými problémy se v lokalitách setkáváte?**

Problémy vyskytující se v lokalitách	Odpovědi respondentů
Dluhy	3
Vztahová dysfunkce	2
Nezaměstnanost	4
Bydlení (nekvalitní, předražené)	3
Černé skládky	1
Alkohol na veřejnosti, drogy	3
Bezdomovci	2
Záškoláctví	2
Nepořádek v ulicích, odpadky	2

7. **Je práce s jedinci z exkludovaných lokalit problematická?**

	Počet osob
Ano	1
Ne	4

8. **Měl/la jste Vy sám/sama problém s osobou z vyloučené lokality?**

	Počet osob
Ano	1
Ne	5

9. **Z Vašeho pohledu, pohlíží obyvatelstvo města na osoby sociálně vyloučené negativně?**

	Pohled obyvatelstva na osoby ze SVL
Ano	4
Spíše ano	2

10. Prosím uveďte, jaká opatření byste uvítal/uvítala pro zlepšení bezpečnostní situace ve městě Sokolov.?

	Počet osob
Propojení státního sektoru s neziskovým	1
Vyšší informovanost veřejnosti	1
Dostupnost služeb	2
Zapojení státu	1
Pomoc města obyvatelům v SVL (bydlení)	1
Podpora dětí ve studiu a ve volném čase	3
Pomoc při získání dlouhodobé legální práce	1
Terénní práce	2
Komunitní práce	3

ODPOVĚDI VEŘEJNOSTI NA DOTAZNÍKY**1. Jste osobou sociálně vyloučenou?**

Jste osobou sociálně vyloučenou?	Počet osob
Ano	1
Ne	71

2. Cítíte se ve městě Sokolov bezpečně?

Cítíte se ve městě Sokolov bezpečně?	Počet osob
Spíše ano	45
Ano	8
Spíše ne	14
Ne	5

- Doplnění : bezdomovci, cigáni a nezaměstnaní, častý výskyt nepřizpůsobivých osob a nefunkční asistenti prevence kriminality kteří mají sami za sebou kriminální minulost, příliš mnoho Romů a málo policistu v ulicích, velký počet drogově závislých, tlupy, vykrádání a ničení zahrad, jak kde, mnoho problémových osob (Romové), bezdomovci, nepořádek, problémové osoby, bojím se kamkoliv jít, problémových osob je zde opravdu mnoho. Bojím se o své dítě

3. Měli jste někdy jakýkoli problém s osobami ze sociálně vyloučené lokality ve městě Sokolov?

Měli jste někdy jakýkoli problém s osobami ze sociálně vyloučené lokality ve městě Sokolov?	Počet osob
Ano	33
Ne	39

- Doplnění (jaký): bezdomovci v domě, slovní napadení zhulené osoby, minimálně hlučné a nevhodné chování, ne osobně, problémy ve vchodu s ničením dveří, hluk, zvýšený nepořádek, drobné krádeže, nájemníky, sousední byt, napadení po cestě kolem Baníku Sokolov, verbální napadení, drzí arogantní a kradou, Slovní útoky na mou či mých známých osobu, občas i něco více..., verbální napadení, vykradený sklep, vadí mi jejich přítomnost v okolí a často otravují se žebráním, agresivita, žebrání peněz, napadání dětí, rasistické nadávky a výhrůžky smrtí, napadli dceru, vykradené sklepy, slovní napadení, hlučné

návraty domů, slovní potyčka (nadávky), vadí mi, že se poflakují po městě, slovní napadení, hluk, krádeže, necítím se zde bezpečně, nepořádek, hluk, slovní nadávky, hluk, nečistota, slovní výhrůžky, drzí, žebrání peněz, špatné narážky (slovní), vykrádání, sprosté řeči na mě a mé dcery

4. Stali jste se obětí některého trestného činu na území sociálně vyloučené lokality ve městě Sokolov nebo v jejím bezprostředním okolí, případně v souvislosti s osobami, které v této lokalitě bydlí?

Stali jste se obětí některého trestného činu na území SVL ve městě Sokolov nebo v její blízkosti? Kde?	Počet osob
Ano	16
Ne	56

- Doplnění- (jaký TČ, kde se to stalo a uvedení konkrétní lokality), zda se počítá jako oběť, že skoro každý den musím dýchat ve svém bytě ozón z marihuany a poslouchat hlučnou hudbu, tak ano :D, krádeže v zahradách, krádež, fyzické napadení, okradení, MÍSTO NÁDRAŽÍ (NEUVEDENO CO), sídliště Michal u Dukly, u hřbitova, ulice Hornická, vykradení sklepu, rasismus, výhrůžky smrtí mě i celé rodině, hornická, postřelení vzduchovkou, krádeže kol, popíchnutí pneumatik, sklep a parkoviště, růžové náměstí, krádež, okradení, krádež kol, krádež, krádež

5. Máte povědomí o tom, kde se nachází sociálně vyloučené lokality (lokality, které jsou charakterizované vysokou chudobou, vyloučeností obyvatel, nízkou kvalitou bydlení špatnými hygienickými poměry, či výskytem rizikových forem chování) ve městě a okolí

Máte povědomí o tom kde se nacházejí sociálně vyloučené lokality?	Počet osob
Ano	63
Ne	44

- Doplnění: nádraží, Šenvert, u nádraží, Heyrovského, ulice kolem nádraží v Sokolově, na sídlišti Michal.... Hlavně Heyrovského, sokolovská, Švabinského, Sokolovská, Heyrovského, hornická okolí nádraží, Divadelní, u nádraží, nádraží, Sokolovská, Křižíkova, Heyrovského, Michal sídliště, u nádraží, spíše jsou to části ulic, resp. Jednotlivé domy, kolem nádraží, sokolovská a pomalu už i Michal, Sokolov u hřbitova, divadelní ulice, kolem vlakového nádraží, divadelní ulice, u hřbitova, dnes už v celém Sokolově, všude tam, kde bydlí cigáni, Heyrovského, hornická, divadelní okolí nádraží, celkově sídliště Michal, Divadelní, část ul. Sokolovská, Heyrovského, okolí Tesca, celý Sokolov, u nádraží, u hřbitova, Heyrovského, hornická, Nádražní, Ovčárna, pomalu Michal, tovární, nádraží, Michal, u nádraží Heyrovského, Křižíkova,

DOLNÍ RYCHNOV, Sokolov hornická, Heyrovského, Heyrovského nádraží, okolo nádraží ČD, v ulici sokolovská a Heyrovského, u divadla, nádražní ulice, okolí kina alfa, jelínkova, vlakové nádraží, kino sídliště Michal, divadelní ulice, okolí za hlavním nádražím, okolo nádraží, nádraží, divadelní, Heyrovského, Švabinského, Tesco, hornická, Heyrovského, nádražní, divadelní, ulice u nádraží, ulice kolem alfy, sídliště Michal, ulice nádražní, kolem nádraží a sídliště Michal, Michal u hřbitova, Michal nádraží, hřbitov, nejvíce kolem nádraží, byty kolem nádraží, hřbitov (ulice kolem), Michal, nádraží, v sokolově? Pomalu na celém území, ulice kolem nádraží, Michal, Divadelní ulice. Vlastně pomalu už celý Sokolov je obsazen romským obyvatelstvem a bezdomovci, u kina alfa (složena z ulic v okolí), nádraží - nejvíce problémové dle mě a jelínková ulice, tovární a sídliště Michal

6. Na kterém místě ve městě se cítíte nejméně bezpečně?

Na kterém místě se cítíte nejméně bezpečně?	Počet osob
Ulice Nádražní	43
Ulice U Divadla a Svatopluka Čecha	17
Lokalita u kina Alfa	3
Sídliště Michal	2
Jiné (ulice kolem hřbitova, parkoviště Tesco, parky..)	7

- Jiné (jaké) – všechny lokality – Sokolov není bezpečné město – nikde!, ve všech lokalitách, u hřbitova, parkoviště Tesco, v parku, když jdu po tmě do/z práce

7. Myslíte, že kriminalita ve Vaše okolí roste?

Myslíte, že kriminalita ve Vašem okolí roste?	Počet osob
Ano	24
Ne	13
Nevím	35

- Doplnění: nezaměstnanost, nepracují mají čas na lenošení a na nezákonné věci, vykradení sklepu i garáže za poslední rok, mládež kolem nádraží, v noci nelze procházet Sokolovem aniž by člověk nebyl obtěžovaný romskou komunitou, prodej drog v okolí, stále více problémových osob, nikdo s tím nic nedělá, stále více Romů, kteří jsou nepřizpůsobivý, prodej drog, problémové chování, kdekoliv jsem a kamkoliv jdu, potkávám stále více Romů – s nimi spojené problémy – vandalství, hluk, ničení, nadávky, vysoká nezaměstnanost, s tím související problematika získávání peněz – krádeže

8. Cítíte se ve městě bezpečně za denního světla?

Cítíte se ve městě bezpečně za denního světla?	Počet osob
Spíše ano	34
Ano	32
Spíše ne	3
Ne	3

- Doplnění: (důvod) : okradení

9. Cítíte se ve městě bezpečně za tmy?

Cítíte se ve městě bezpečně za tmy?	Počet osob
Spíše ano	23
Ano	4
Spíše ne	20
Ne	25

- Důvod – okradení, přepadení , potulky, potulování neslušné zhulené a opilé mládeže v partách, drogově závislý – obava, skupiny opilých zfetovaných jedinců pořvávající na kolemjdoucí, bezdomovci které nezastaví nic, romské skupiny mladistvých, " přemnožení" cikánských obyvatel, potulování osob z vyloučených lokalit, hluk ,nepořádek, pokud jdu sama, necítím se bezpečně, obava z agresorů a opilců, skupiny cikánů napadající osamělé chodce, pokřikování sprostých nadávek, výhrůžky, potulující se osoby, opilci, drogově závislí a bezdomovci – prostě všechny problémové osoby potulující se problémové osoby, málo hlídek, potulující se skupinky problémových jedinců, Nikdy nevíte, odkud na vás vyběhne někdo z těchto lokalit

10. Cítíte se bezpečně na místě, kde jsou na hlídce policisté nebo strážníci?

Cítíte se bezpečněji v místě, kde jsou na hlídce policisté?	Počet osob
Ano	47
Ne	10
Nevím	15

- Důvod: nic s tím nedělají, přijdou, popovídají si a jdou pryč nebo jen projdou, pokud se tu vůbec objeví, nic nedělají, je to údajně rasistické, většinou jsou to kámoši s dotyčnými osobami, tyto osoby mnohdy problémy neřeší a přehlížejí

11. Co by dle Vás přispělo ke zvýšení bezpečnosti ve městě?

- Více přítomnosti policie v ulicích a jejich aktivita vůči takovým lidem
- Vystěhovat nepřizpůsobivé občany
- Přemístění romského obyvatelstva do jiného města
- Větší zaměstnanost těchto osob, asociály a nepřizpůsobivý občany přestěhovat na kraj města, důslednost policie a treatat přestupky
- Více hlídek ve večerních a nočních hodinách
- Více hlídaných lokalit
- Hlídka
- Pochůzky strážníků v nočních hodinách, nejen postávání, chybí celkově zodpovědnost za stav v okolí bydliště
- Respondent uvedl, že neví, zda se to dá.
- Znásobení trestů, hlavně být ve vězení za trest, a ne si tam dělat figuru
- Více kontrol v sociálně vyloučených lokalitách
- Častější policejní hlídky
- Vidět v ulicích opět policii ČR místo nefunkčních romských asistentů
- Zrušení vyloučených lokalit
- Zvýšené počty hlídek, zapojit lidi žijící v sociálně vyloučených lokalitách
- Vystěhovat pryč sociálně vyloučené,
- Ideálem by bylo, kdyby se veškerá “verbeš“ sebrala a odstěhovala se někam do samostatného státu ať se mezi sebou klidně postřílejí, ale normálním lidem ať dají pokoj. Kdyby to bylo na mě střílel bych je na potkání
- Vystěhování nepřizpůsobivých a bezdomovců
- Více policistů v ulicích, možná bohatší kamerový systém
- VYSTĚHOVÁNÍ
- Hlídky strážníků po svých - pěší pochůzky jako za starých časů
- Míň cikánů, víc fér policistů
- Vystěhování nepřizpůsobivých z města, více policejních hlídek v ulicích
- Jiná struktura obyvatel
- Vyloučit nepřizpůsobivé, sociální dávky jen pracujícím, snížit nezaměstnanost,
- Více strážných
- Menší podpora od státu.
- Polic. Hlídky
- Ještě více kontrol, pěších i projíždějících
- Odsunout sociálně nepřizpůsobivé tam odkud přišli - Slovensko, nebo místo jejich trvalého pobytu. Pokud je mají v Sokolově přísně s nimi pracovat a dohlížet na ně
- Více policejních hlídek na exponovaných problémových místech
- Lepší pokrytí kamerovým systémem a hlídkování
- Odstěhování nepřizpůsobivých
- Zbourat vybydlené domy a vystěhovat nepřizpůsobivé pryč
- Omezení sociálních dávek a více práce pro všechny
- Vystěhování cikánů mimo obydlené části a odebrání dávek, pokud nepracují alespoň ve veřejných službách

- Městská policie by se více měla věnovat soc. lokalitám. Zbytečně se věnuje dopravě. Na to je státní policie
- hlídky, zapojení sociálních terénních pracovníků, kamerový systém, demolice kritických bytových domů
- Práce s problémovými osobami, hlídky, které problémy řeší, terénní práce, odstranění co nejvíce míst a budov problémových
- vystěhovat nepřizpůsobivé mimo město
- odstranění problémových lidí a budov, nebo alespoň více tyto osoby zapojit, aby nemysleli na blbosti
- terénní práce, řešení otázky bydlení (Romové) – jejich omezení na území
- více policistů a hlídek v ulici. ale museli by tyto problémy také řešit
- Zapojení těchto osob do života - práce (je zde vysoká nezaměstnanost), apelovat už na jejich děti, kteří jsou mnohdy více problémový než jejich rodiče. Policie, která problémy řeší!
- Práce s romským obyvatelstvem nebo jejich odstranění. řešení problematiky bydlení

12. V jaké části města bydlíte?

V jaké části města bydlíte?	Počet osob
V části města, na kterou sociálně vyloučená lokalita nemá vliv	25
V blízkosti sociálně vyloučené lokality	24
V jiném městě/obci	17
V sociálně vyloučené lokalitě	6

13. Jaké je Vaše pohlaví?

Jaké je Vaše pohlaví?	Počet osob
Žena	57
Muž	15

14. Kolik je Vám let?

Kolik Vám je let?	Počet osob
Do 18 let	0
19 - 29 let	11
30 - 45 let	31
46 - 59 let	21
60 let a více	9

